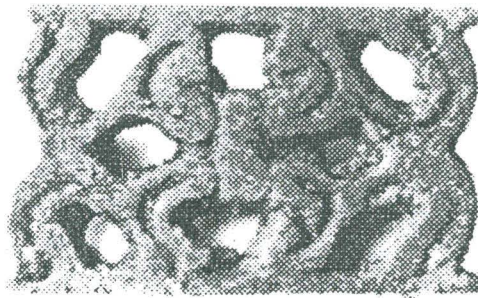

*Mykeli 31.5.04/jE
Hankkuri.*

Parikkala,
Uukuniemi Papinniemi

Arkeologinen kaivaus historiallisen ajan asuinpaikalla

30.6. - 18.7. 1997

Ville Laakso

Turun yliopisto
Arkeologian oppiaine

Uukuniemi, Papinniemi

Historiallisen ajan asuinpaikan kaivaus 30.6. - 18.7. 1997

Kunta: Uukuniemi

Kylä: Uukuniemi

Tila: 3:64 Pankkolanmäki

Omistajat: Heikki Melanen, Jukka Kaukola ja Anu Kaukola, c/o Heikki Melanen, 59730 Uukuniemi

Peruskarttalehti: 4124 12 Lentteenselkä; painovuosi 1975, päällepainatus 1987

Peruskarttakoordinaatit kaivausalueen keskeltä:

x = 6854 68

y = 4498 86

z = 85-97,5 (N60)

Kaivausjohtaja: fil.yo Ville Laakso

Piirtäjä: Janne Harjula

Kaivaustyövoima: Outi ja Olavi Ahokas, Ensio Fihlman, Ann Lindkvist (Uppsala), Eeva-Riitta Majoinen, Teija Petterberg-Möntti, Sari Poutanen, Pentti Putto, Geir Sørum (Tromssa), Markku Ylönen sekä lyhyempiä aikoja myös useita muita vapaaehtoisia.

Tutkimusten valvoja: professori J.-P. Taavitsainen.

Vuoden 1997 kaivauslöydöt: KM 98004:1-219.

Kaivauksilla otetut näytteet: ks. liite 3.

Kertomuksen alkuperäiskappale: Turun yliopisto, arkeologian oppiaineen arkisto

Kertomukseen liittyvät diapositiivit: Turun yliopisto, arkeologian oppiaineen arkisto, diat nro 287:1-76, ks. liite 1.

Kertomukseen liittyvät mustavalkonegatiivit: Turun yliopisto, arkeologian oppiaineen arkisto, neg. nro 22589-22658, ks. liite 2.

Kertomukseen liittyvät alkuperäiset kartat: Yleiskartta 1:500

Kartta tasokaivausalueen 1. tasosta 1:20

Kartta tasokaivausalueen 2. tasosta 1:20

Kartta tasokaivausalueen 3. tasosta 1:20

Kartta tasokaivausalueen 4. tasosta 1:20

Kartta tasokaivausalueen luoteisprofiilista 1:20

Detaljikartat puujäänteistä 1:10

Koeruutujen tasokartat 1:20

Aikaisemmat tutkimukset: inv. Kustaa Killinen 1882. Julkaistu: Muinaisjäännöksiä ja -muistoja Sortavalan kihlakunnassa. Luetteloja Suomen muinaisjäännöksistä XVI. Sortavalan kihlakunta. Eripainos Suomen Muinaismuisto-Yhdistyksen Aikakauskirjasta XI. Helsinki 1889 (Killinen 1889).

tark. Markus Hiekkänen 1993: Uukuniemen Papinniemen Kirkkokallion alueen kirkolliset ja asutusjäännökset. Kertomus virkamatkasta 14.10.1993. Museovirasto, rakennushistorian osaston arkisto (Hiekkänen 1994a).

kaiv. Leena Lehtinen 1995: Uukuniemi Papinniemi. Koekaivaus historiallisen ajan kirkon- ja asuinpaikalla 3.7. - 8.7.1995. Museovirasto, rakennushistorian osaston arkisto (Lehtinen 1996).

kaiv. Ville Laakso 1996: Uukuniemi Papinniemi. Arkeologinen koekaivaus historiallisen ajan kirkon- ja asuinpaikalla 1.7.- 5.7.1996. Turun yliopisto, arkeologian oppiaineen arkisto (Laakso 1997).

inv. Antti Bilund 1996: Uukuniemen muinaisjäännösinventointi 1996. Museovirasto, arkeologian osaston arkisto (Bilund 1997).

Muut lähteet, joihin tässä kertomuksessa viitataan:

Markus Hiekkanen: Kertomus Uukuniemen Papinniemen muinaisjäännöksiä koskevasta neuvottelusta Ritarihuoneella 23.12.1994. Museovirasto, rakennushistorian osaston arkisto (Hiekkanen 1994b).

Aikaisemmat löydöt:

KM 88086:1-14; mm. pronssiristin kappaleita, nauvoja, kangasfragmentti, veitsenterä, pronssipadan jalan katkelma, lyijykuula, saranarauta, ikkunalasin palasia, keramiikkaa.

KM Rahakammio 89006:1-10; kymmenen ruotsalaista ja venäläistä rahaa 1500-1700-luvulta.

KM 93085:1-19; mm. saranarauta, kantasormus, mahdollinen riipusikonin katkelma, panssarinuolenkärki, saapasrautoja, nauvoja, veitsiä, kirkonkellon kieli, lukko, pronssinappi, ongenkoukkuja, riipusikoni, kaksi lehmän- tai vuohenkelloa, pronssiastian katkelma, rautapadan katkelma.

KM Rahakammio 93092; noin tuhannen rahan kätkö 1650-luvulta.

KM Rahakammio 93093; kymmenkunta kolikkoa 1700-1800-luvun vaihteesta.

Kansallismuseon kokoelmiin 23.12.1994 toimitetut löydöt; mm. solki, kaksi kantasormusta, veitsiä, keramiikkaa, avaimen katkelma, atraimen terä, riipuskrusifiksin katkelma.

KM 96004:1-28; mm. keramiikkaa, lasia, nauvoja, mahdollinen jääkenkä, venäläinen kolikko.

KM 96076:1-34; mm. riipusikoni, rautahelan katkelma, nauvoja, keramiikkaa, lasia.

Sisällys:

1. Papinniemi tutkimuskohteena	5
2. Vuoden 1997 tutkimuksen taustaa	5
3. Kaivausalueet ja mittaukset	6
4. Kaivaustekniikka ja dokumentointi	8
5. Kaivaushavainnot	8
5.1. Tasokaivausalue	8
5.1.1. Kaivauskerrokset 1-3	8
5.1.2. Puujäänteet	10
5.1.3. Keramiikasta	12
5.1.4. Tulokset ja päätelmät	12
5.2. Koekaivaus	13
5.2.1. Havainnot koeruudittain	13
5.2.2. Koekaivauksen tulokset	20
6. Yhteenveto kaivauksen tuloksista	20

Liitteet:	Liite 1: luettelo diakuvista
	Liite 2: luettelo mustavalkonegatiiveista
	Liite 3: luettelo kaivauksilla otetuista puu-, hiili- ja maanäytteistä
	Liite 4: yleiskartta 1:500
	Liite 5: kartta tasokaivausalueen 1. tasosta 1:20
	Liite 6: kartta tasokaivausalueen 2. tasosta 1:20
	Liite 7: kartta tasokaivausalueen 3. tasosta 1:20
	Liite 8: kartta tasokaivausalueen 4. tasosta 1:20
	Liite 9: kartta tasokaivausalueen luoteisprofilista 1:20
	Liite 10: detailjikartat puujäänteistä 1:10
	Liite 11: koeruutujen tasokartat 1:20
	Liite 12: kopio löytöluettelosta
	Liite 13: muistiinpanoja Arvo Ahokkaan haastattelusta 16.7.1997
	Liite 14: tasokaivausalueen ja sen ympäristön korkeusmalli

1. Papinniemi tutkimuskohteena

Jo ennen arkeologisia kaivauksia saadut runsaat esinelöydöt ja vahva perimätieto ovat viitanneet siihen, että Papinniemellä on sijainnut ortodoksinen kirkko, siihen liittynyt kalmisto sekä asuinpaikka. Koska asutukseen viittaavia löytöjä on runsaasti ja niitä on saatu laajalta alueelta, on paikalla oletettu olleen kokonaisen ortodoksikylän. Papinniemen muinaisjäännöskokonaisuus on alustavasti ajoitettu 1400 - 1700 -luvulle (Hiekkänen 1994a).

Papinniemen muinaisjäännösalueella ei ole ollut asutusta enää vuosisatoihin. Alueen autoitumisen liittyy todennäköisesti historiallisista lähteistä tunnettuun ortodoksien joukkomuuttoon Karjalasta Venäjälle 1600-luvulla.

Ensimmäiset kirjalliset tiedot Papinniemen muinaisjäännöksistä saatiin talteen jo Kustaa Killisen suorittamassa vuoden 1882 muinaisjäännösinventoinnissa (Killinen 1889), mutta sen jälkeen paikka vaipui unohduksiin noin sadaksi vuodeksi. Vuonna 1986 harrastaja-arkeologi Olavi Ahokas teki alueelta metallinilmaisimella muutamia merkittäviä esinelöytöjä ja kesällä 1993 hän löysi paikalta raha-artereen, joka käsitti tuhat ruotsinvallan aikaista kuparirahaa sekä muutamia hopeakolikoita. Aarre oli kätkeyty ilmeisesti 1650-luvulla (Hiekkänen 1994a:9-20 ja liite 4).

Papinniemen ennen kaivauksia tehdyt esinelöydöt käsittävät myös mm. suurikokoisen kirkonkellon kielen, kaulassa kannetun pyhäinkuvan, papin ristin katkelman, rahoja, sormuksia, solkia, veitsiä ja kalastusvälineitä. Vuonna 1993 Markus Hiekkänen teki paikalle virkamatkan, joka toi kohteen uudelleen tutkijoiden tietoisuuteen. Hiekkasen laatimasta tarkastuskertomuksesta selviävät Papinniemestä yksityiskohtaiset perustiedot (Hiekkänen 1994a).

Arkeologiset kaivaukset paikalla aloitettiin heinäkuussa 1995 Leena Lehtisen johtamalla viikon mittaisella koekaivauksella. Tutkimuksen löydöt olivat pääasiassa keramiikkaa, mutta myös nauvoja, pieniä metalliesineitä ja venäläinen kopeekka saatiin Kansallismuseon kokoelmiin (Lehtinen 1996:2-3 ja liite 12). Vuonna 1996 jatkettiin koetutkimuksin Papinnimen muinaisjäännöskokonaisuuden rakenteen ja laajuuden selvittämistä. Viikon mittaisen kaivauksen löydöistä mairittakoon riipusikoni (Laakso 1997).

Antti Bilundin vuonna 1996 suorittamassa Uukuniemen muinaisjäännösinventoinnissa kohde sai inventointinumeron 3 (Bilund 1997:18-19).

2. Vuoden 1997 tutkimuksen taustaa

Turun yliopiston arkeologian oppiaine jatkoi Papinniemen tutkimuksia kesä-heinäkuussa 1997. Kolmen viikon mittaisten kaivausten ensisijaiseksi kohteeksi valittiin Papinniemen Kirkkokallion juurella sijaitseva historiallisen ajan asuinpaikka, oletettu autiokylä, jonka rakennusten sijaintia pyrittiin selvittämään. Kaivaus järjestettiin jälleen leirimuotoisena ja kaivajina toimivat tutkimuksesta kiinnostuneet vapaaehtoiset. Työntekijöitä kaivauksella oli kerrallaan keskimäärin kymmenkunta. Piirtäjänä toimi arkeologian opiskelija Janne Harjula, joka vastasi pääasiassa myös valokuvauksesta. Tutkimuksia valvoi Turun yliopiston suomalaisen ja vertailevan arkeologian professori Jussi-Pekka Taavitsainen.

Kaivauksen rahoitus saatiin Suomen kulttuurirahaston Taru, Ilmari ja Pentti Mannisen rahastosta, Uukuniemen kunnalta, Suomen ortodoksiselta kirkollishallitukselta, Savonlinnan Palveluyhtiöltä, Uukuniemi-seuralta ja Lappeenrannan ortodoksiselta seurakunnalta. Pääasiassa vapaaehtoisvoimin toteutetun tutkimuksen kulut olivat kaikkiaan noin 31000 markkaa. Korvaamatonta apua käytännön järjestelyissä saatiin lisäksi Uukuniemen luterilaiselta seurakunnalta.

Erikseen on mainittava Ensio Fihlman, joka auttoi monella tavalla kaivauksen käytännön järjestelyissä, sekä Olavi Ahokas, jolta olen saanut mm. tietoja Papinniemen löydöistä ja Uukuniemeä koskevista kirjallisista lähteistä.

Keväällä 1997 aloitettiin Museoviraston, Kaakkois-Suomen ympäristökeskuksen ja Uukuniemen kunnan yhteistyönä myös Papinniemen muinaisjäännösalueen raivaustyöt. Paikalla oli työssä kolme miestä kuukauden ajan toukokuusta alkaen ja uudestaan kaivausten aikana noin kahden viikon ajan. Raivaajien palkan maksoi ympäristökeskus, kunta puolestaan palkan lisät ja matkakorvaukset. Työn merkitys oli suurin mittauksia ja yleiskartoitusta ajatellen, mutta vasta sen jälkeen saatiin koko alueesta myös kunnollinen yleiskuva. Esimerkiksi pari aivan koekai-vausalueen tuntumassa ollutta kiviröykkiötä huomattiin vasta raivauksen jälkeen. Raivaustyö on toistaiseksi kattanut vasta osan muinaisjäännösalueesta ja sen jatkuminen on toivottavaa.

Toisin kuin aikaisempina vuosina, säät suosivat tällä kertaa Papinniemen tutkimuksia. Kaivaus osui vuosisadan kuumimman kesän aurinkoiselle heinäkuulle ja esimerkiksi ensimmäiselle kaivausviikolle riitti noin 30 asteen hellettä melkein joka päiväksi. Ensimmäinen pilvinen päivä oli vasta toisen kaivausviikon keskiviikko, eikä sade kolmen viikon aikana kertaakaan aiheuttanut töihin ylimääräisiä keskeytyksiä.

Toimittajia oli kutsuttu tutustumaan tutkimuksiin viimeisellä kaivausviikolla ja kaivaus saikin jälleen runsaasti myönteistä julkisuutta. Tutkimusprojektiin kohdistuneesta mielenkiinnosta mainittakoon koko sivun mittainen artikkeli Helsingin Sanomien sunnuntaisivuilla 31.8.1997.

Jälkityöt suoritti muuten kaivausjohtaja, mutta karttojen puhtaaksipiirrosta vastasi suurimmaksi osaksi fil.yo Maria Tamminen. Jälkitöissä ei ollut mahdollisuutta käydä mm. kaivauksissa löytynyttä palanutta savea järjestelmällisesti läpi, vaan esimerkiksi savitiivisteiden palat eroteltiin omille löytönumeroilleen ainoastaan siltä osin, kun ne sattumalta erottuivat muista paloista.

3. Kaivausalueet ja mittaukset

Kesällä 1997 laajennettiin koekaivausta vuosien 1995-96 tutkimusalueiden itäpuolella. Erityisesti pyrittiin paikallistamaan mahdollisia rakennusten jäänteitä vuonna 1996 edulliseksi asuin-alueeksi tulkitulta, pohjoisessa Kirkkokalliolta alkavalta ja etelään jatkuvalta, 20-30 metriä leveältä terassimaiselta tasanteelta (ks. yleiskartta).

Koekaivausaluetta laajennettiin terassia pitkin toisaalta luoteeseen kohti Kirkkokalliota ja toisaalta etelään. Alueelle kaivettiin, kuten aikaisemmissakin Papinniemen tutkimuksissa, 1 x 1 metrin kokoisia koeruutuja kymmenen metrin välein. Kaikkiaan 23 koeruudusta 15 sijoittui mainitulle terassille ja loput 7 sen länsipuolelle. Koeruuduista yksi laajennettiin kahden neliömetrin suuruiseksi ja yhdestä tutkittiin ainoastaan ylin kerros. Terassille sijoittui myös ensimmäinen Papinniemellä avattu tasokaivausalue (kaivausalue 1). Koekaistaa ei tänä vuonna kaivettu.

Tutkimusalueet kiinnitettiin vuoden 1995 kaivauksissa luotuun koordinaatistoon, jossa x-akseli kasvaa luoteeseen ja y-akseli koilliseen. Tasokoordinaatiston mittausten tarkkuutena voi pitää 0,5-1 metriä. Koska erittäin tiheä kasvillisuus on kaikkina kaivauskesinä suuresti hankaloittanut mittauksia, on alueella tulevaisuudessa, raivaustöiden edistyttyä, syytä suorittaa tarkistusmittauksia.

Koeruutujen lopulliseen sijoittumiseen vaikuttivat alueen runsas puusto ja paikoittainen kivi-tyy. Ruutujen sijainti koordinaatistossa määritettiin länsikulmaan sijoitetun paalun mukaan.

Tasokaivausalueen korkeuskiintopisteenä käytettiin Suomi-neidon muotoista matalaa maakiveä, joka sijaitsee kaivauskoordinaatiston kohdassa $x=452,00$; $y=134,50$. Korkeus uudelle kiintopisteelle siirrettiin vuoden 1996 kaivausten kiintopisteeltä, jonka absoluuttinen korkeus on 1996 suoritettuna mittauksen mukaan 92,31 metriä mpy (Laakso 1997:6). Uuden kiintopisteen korkeudeksi saatiin 91,05 metriä mpy. Vaaituskoneen taakselukema mainitulle kiintopisteelle oli koko kaivauksen ajan 073. Koeruutujen korkeusmittaukseen käytettiin lisäksi kolmea väliaikaista apukiintopistettä.

Lisäksi kaivausten aikana jatkettiin alueelta aikaisemmin tehtyjen metallinpaljastinlöytöjen tarkempaa kartoitusta (vrt. Laakso 1997:6-7). Olavi Ahokas osoitti maastossa ne kohdat, joista hän oli löytö tehnyt, ja paikat mitattiin kaivauskoordinaatistoon. Mitatut löydöt olivat seuraavat:

1) Riipusikoni (KM 93085:9; ks. Hiekkänen 1994a:13-16): löytynyt lokakuun alussa 1993 turvekerroksesta halkaisijaltaan kolmen metrin kokoiselta alueelta, jonka keskipiste on kaivauskoordinaatiston kohdassa $x=566,50$; $y=173,00$. Oikea löytöpaikka ei siis ole ”muutama kymmenen metriä etelään” raha-aarten KM Rahakammio 93092 löytöpaikasta, kuten Hiekkasen raportissa mainitaan.

2) Löydöt KM 93085:16a, b ja d (mm. pronssiastian katkelma, ks. Hiekkänen 1994a:18-19): löytyneet loka-marraskuussa 1993 halkaisijaltaan yhden metrin laajuiselta alueelta, jonka keskipiste on kaivauskoordinaatiston kohdassa $x=508,50$; $y=97,50$. Esineet olivat löydettyinä korkeintaan 20 cm:n päässä toisistaan. Löydöt KM 93085:16c, e ja f (mm. ongenkoukku) tulivat edellisistä 5-10 metriä luoteeseen ja 1-2 metrin etäisyydeltä toisistaan.

3) Avaimen katkelma (Hiekkänen 1994b, esine 8): löytynyt lokakuussa 1994 halkaisijaltaan neljän metrin kokoiselta alueelta, jonka keskipiste on kaivauskoordinaatiston kohdassa $x=425,50$; $y=164,50$. Löytösyvyys n. 20 cm.

4) Pronssisormus ja pronssinpala (Hiekkänen 1994b, esineet 12a-b): löytyneet lokakuussa 1994 halkaisijaltaan neljän metrin kokoiselta alueelta, jonka keskipiste on kaivauskoordinaatiston kohdassa $x=420,20$; $y=136,90$. Esineet olivat löytyessään korkeintaan puolen metrin etäisyydellä toisistaan.

5) Atraimen terä (Hiekkänen 1994b, esine 14): löytynyt lokakuussa 1994 halkaisijaltaan kahden metrin kokoiselta alueelta, jonka keskipiste on kaivauskoordinaatiston kohdassa $x=434,30$; $y=136,25$.

6) Ristiriipuksen katkelma (Hiekkänen 1994b, esine 15): löytynyt lokakuussa 1994 halkaisijaltaan kahden metrin kokoiselta alueelta, jonka keskipiste on kaivauskoordinaatiston kohdassa $x=430,60$; $y=131,00$.

7) Kookas rautakuonan pala (luetteloidimatta): löytynyt halkaisijaltaan kahden metrin kokoiselta alueelta, jonka keskipiste on kaivauskoordinaatiston kohdassa $x=429,00$; $y=145,00$.

Ahokkaan mukaan avaimen katkelmaa lukuunottamatta kaikki em. esineet löytyivät hyvin läheltä maanpintaa, korkeintaan 15 cm:n syvyydeltä. Ahokas näytti muistavan löytönsä suurella varmuudella, ja niiden tarkkaa mittaamista koordinaatiston voi pitää luotettavana.

Kaivauksen kartoitustöissä otettiin huomioon, että Museovirasto jatkaa aloittamaansa muinaisjäännösalueen yleiskartoitusta.

4. Kaivaustekniikka ja dokumentointi

Koeruudut tutkittiin tasokaivauksena. Turpeen poistamisen jälkeen saatiin esille 1. taso, joka dokumentoitiin. Sen jälkeen kaivettiin 10 cm:n paksuinen 1. kerros, jonka alapuolelta saatiin esille 2. taso. Kaikkiaan näin kaivettiin ja dokumentoitiin koeruuduista 3-7 kerrosta. Ruudut kaivettiin osaksi lastalla, osaksi lapiolla. Kaikki maa seulottiin.

Koeruuduista piirrettiin ne tasot, joissa katsottiin näkyvän sellaista informaatiota, jolla saattaa olla tutkimukselle merkitystä. Jokaisesta ruudusta otettiin ainakin yksi dia- ja yksi mustavalkokuva, yleensä kaivamisen edettyä loppuvaiheeseen, jotta profiili tulisi esille. Kova auringonpaiste hankaloitti jonkin verran valokuvausta, kun voimakkaat varjot aiheuttivat jyrkkiä valoisuseroja.

Tasokaivausalue päätettiin tutkia yksikkökaivauksena. Kaivauksen edetessä kävi ilmi, että paikalla ollut n. 30 cm:n paksuinen hiilensekaisen hiekan osittain sekoittunut kerros muodosti käytännössä yhden kokonaisuuden, jossa ei voinut erottaa järkeviä erillisiä yksiköitä. Tästä syystä dokumentointi suoritettiin pääasiassa 10 cm:n kerroksissa samalla menetelmällä kuin koeruuduissakin.

Tasokaivausalueesta piirrettiin kaikki neljä esille kaivettua tasoa sekä luoteisreunan profiili. Lisäksi piirrettiin useita detaljikarttoja mm. puujäänteistä. Piirtämistä pyrittiin täydentämään runsaalla valokuvauksella. Jokainen taso valokuvattiin ylhäältä 2-3 osassa ja lisäksi kuvattiin mahdollisimman runsaasti puujäänteitä sekä jonkin verran myös esinelöytöjä. Lisäksi kuvattiin mm. kaivausalan luoteisprofiili.

Löydöistä otettiin talteen neliömetrin ja kerroksen tarkkuudella yksittäiset keramiikan palat ja palanut savi. Muut löydöt, myös keramiikan keskittymät, dokumentoitiin mahdollisuuksien mukaan sentin tarkkuudella. Tasokaivausalue kaivettiin kokonaisuudessaan lastalla ja kaikki maa seulottiin.

Näytteitä (ks. liite 3) otettiin seuraavasti: puunäytteitä otettiin niistä puujäänteistä, joita katsottiin mahdollisesti voitavan ajoittaa dendrokronologisesti, muista otettiin hiilinäytteitä lähinnä radiohiiliajoituksia varten. Lisäksi otettiin kolme maanäytettä, kaksi tasokaivausalueelta ja yksi koeruudusta 530/155.

Kaivauksen päätteeksi koeruudut luotiin umpeen, mutta tasokaivausalue peitettiin tutkimusten jatkumisen vuoksi ainoastaan kevyesti. Koeruutujen puiset kulmapaalut jätettiin paikoilleen myöhempää tunnistamista varten.

5. Kaivaushavainnot

5.1. Tasokaivausalue

5.1.1. Kaivauskerrokset 1-3

Kun kaivausten edetessä mitattiin maastoon uusien koeruutujen paikkoja, todettiin ruudun 430/135 osuvan kivensekaisen matalan kumpareen tuntumaan. Kumpareeseen oli kiinnitetty huomiota jo aiemmin, koska se vaikutti mahdolliselta lieden jäänteeltä. Koeruudun sijaan paikalle päätettiin avata isompi tasokaivausalue, joka halkaisi kumpareen lounas-koillinen - suunnassa siten, että kumpareen kaakkoinen puolikas tutkittiin.

Kumpare sijaitsi samalla terassimaisella tasanteella kuin suurin osa koeruuduistakin. Paikka oli terassin reunassa siten, että heti kumpareen itäpuolella rinne vietti melko voimakkaasti alaspäin. Ympäristön kasvillisuus koostui nuorista kuusista ja lehtipuista. Aluskasvillisuutena oli aivan avatun alueen päälläkin runsaasti nokkosta, mutta myös saniaisia ja villiintyneitä marjapensaita. Kasvillisuuden raivaamisen jälkeen paikalla näkyi kiven- ja maansekainen kumpare, jossa varsinkin korkeimmalla kohdalla oli pinnalla kiviä, joukossa ainakin yksi laakakin. Hieman epämääräisen muotoisen kumpareen halkaisija oli neljä-viisi metriä ja korkeus noin puoli metriä.

Tasokaivausalueen pituudeksi tuli lounas-koillinen -suunnassa viisi metriä ja leveydeksi luodekaakko -suunnassa kolme metriä. Alue sijaitsi kaivauskoordinaatiston kohdassa $x=429-432$; $y=135-140$ ja sen pinnan korkeus merenpinnasta oli suoritettujen vaaitusten mukaan noin 88,50-89,50 metriä.

Tasokaivausalue voitiin käytännön syistä avata vasta sitten, kun muinaisjäännösalueella kaivausten aikana jatkuneet raivaustyöt olivat edenneet sen kohdalle. Alue päästiin paaluttamaan ja pintavaaitsemaan tiistaina 8.7. ja se avattiin seuraavana päivänä. Pintaturve poistettiin mahdollisimman ohuena kerroksena ja seulottiin. Jo siitä havaittiin keramiikkaa, palaneita kiviä sekä runsaasti hiilenpaloja, jotka olivat huomattavasti isokokoisempia kuin koeruuduista löydetty hiilenmurut. Pintaturpeesta tehdyt löydöt eivät muodostaneet selviä keskittyviä, lukuunottamatta palaneen saven erityisen runsasta esiintymistä ruuduissa 431/137 ja 430/137.

Heti turpeen alta paljastui tummanharmaa ja noensekainen hiekkakerros, joka erosi selvästi koeruuduissa yleensä havaitusta ruskean hiekan kerroksesta. Tässä kerroksessa maa oli paikoin erittäin tummaa ja nokista, jopa niin, että työpäivän lopulla kaivajien kasvot olivat joskus huomiota herättävän mustia. Kerroksessa oli runsaasti vaihtelevan kokoisia kiviä, osa selvästi palaneita. Myös muutamia laakakiviä esiintyi. Harmaan hiekan ja kivien muodostama kerros jatkui luonteeltaan hyvin yhtenäisenä alaspäin noin 30 cm:n paksuudelta. Kerroksesta otettiin myös kaksi maanäytettä (ks. liite 3).

Palanutta savea esiintyi erittäin runsaasti heti turpeen alta lähtien. Sen levintää seurattiin merkitsemällä kaivauksessa löytyneitä paloja tasokartoille. Tarkoituksena oli selvittää, liittyykö savi esimerkiksi puurakenteisiin; kartoituksen perusteella liittymistä ei ollut havaittavissa.

Palaneessa savessa esiintyi yleisesti hiekka- tai kivimurskasekoitetta, mahdollisesti molempia. Lisäksi paloissa oli usein kasvipainanteita, joten savimassaan lienee lisätty myös orgaanista sekoitetta. Savi esiintyi joskus hyvinkin suurina paloina ja siinä oli myös suoriksi tasattuja pintoja. Sekoitteen ja tasattujen pintojen olemassaolo aiheuttivat joskus sen, että palanutta savea ja pieniä keramiikanpaloja oli vaikea erottaa toisistaan. Savi oli eriasteisella voimakkuudella palanutta. Tiilleksi tunnistettavia paloja ei havaittu. Muun palaneen saven joukosta erottuivat savitiivisten kappaleet, jotka olivat ainekseltaan hienojakoisempia.

Hyvin säilyneitä puujäännöksiä alkoi tulla näkyviin noin 15 cm:n syvyydessä. Samalla kohdalla niiden yläpuolella näkyi usein ensin isoja hiilenpaloja, jotka olivat todennäköisesti peräisin alemmista puujäänteistä. Puujäänteet käsitellään tarkemmin seuraavassa luvussa.

Tasokaivausalueella esiintyneissä kivissä ei ollut erotettavissa rakennuksen peruskiviä, esimerkiksi puujäänteiden alla ei tähän tarkoitukseen sopivia kiviä ollut. Kohdassa 431/135,65 oli noin 60 cm pitkä, 30 cm leveä ja 20 cm paksu erikoisen muotoinen kivi, jonka pitkällä sivulla oli puolipyörän muotoinen luonnon muovaama syvennys. Se on saattanut kuulua uunin rakenteisiin esim. tulipesän suulla.

Koko alueella tuli noin 30 cm:n syvyydessä esiin selvästi vaaleampi, paikoin hieman punertava, hiekka ja samalla löydöt vähenivät jyrkästi. Kolmas kaivauskerros oli viimeinen, joka ehdittiin tutkia. Neljännen tason dokumentoimisen jälkeen alue peitettiin ensin muovilla ja sitten kevyesti hiekalla. Koska on mahdollista, että löytökerros jatkuu syvemmälle, on tutkimuksia tulevaisuudessa jatkettava kaivamalla alueella ainakin yksi kerros alaspäin.

5.1.2. Puujäänteet

Tasokaivausalueella paljastui useammassa kohdassa puujäänteitä. Jäänteet sijaitsivat sen verran syvällä, suurimmaksi osaksi 2.-3. kaivauskerroksissa, että ne ovat säästyneet esimerkiksi kaskiviljelyn aiheuttamalta sekoittumiselta ja tuhoutumiselta. Itse asiassa niiden säilyminen osoittaa, ettei kyntö tai muu muokkaus ole ylettynyt niiden sijaintisyvyyteen asti; läpikotaisin hiiltyneinä ja hyvin hauraina ne eivät olisi siirtyneet ehjinä paikasta toiseen, vaan hajonneet. Alla jäänteet luetellaan lännestä itään; niihin viitataan koordinaateilla, jotka osoittavat jäänteiden keskikohtaa. Jäänteiden rakenteesta ks. myös taso- ja detaljikartat sekä kertomukseen liittyvät valokuvat.

Puujäänteet ruuduissa 432/136 ja 432/137

Ruutujen puujäänteissä oli erotettavissa useampia kokonaisuuksia. Parhaiten oli säilynyt läpikotaisin hiiltynyt puu koordinaatiston kohdassa 431,70/137,10. Se oli pohjois-etelä -suuntainen ja noin metrin mittainen, halkaisijaltaan n. 20 cm ja poikkileikkaukseltaan pyöreä. Sen ylin osa oli n. 17 cm:n syvyydessä. Jäänteet jatkuivat pohjoisessa kaivausalueen ulkopuolelle. Kyseessä on todennäköisesti pyöreän hirren jäännös.

Puun kyljessä, sen pituussuunnassa, kulki poikkileikkaukseltaan kolmiomainen huullos (varaus), joka on mahdollisesti tehty kahden päällekkäisen hirren yhteen liittämistä varten. Lisäksi puun kyljessä oli kohdassa 431,50/136,90 selvä veiston jälki: noin 15 cm säilyneeltä halkaisijaltaan ollut puoliympyrän muotoinen lovi, jonka säilynyt syvyys oli n. 2,5 cm. Jälki sopisi salvoksesta peräisin olevaksi. Uran sisällä oli mm. valokuvissa näkyvä hiilen pala, joka ei syiden suunnan perusteella voinut olla ristikkäisestä hirrestä peräisin. Hiili on tosin voinut siirtyä paikalleen muualtakin, sillä todennäköisesti puu ei ollut alkuperäisessä asennossaan eikä alkuperäisellä paikallaan.

Tästä jäänteestä otettiin puunäytteet 1-2/1997 sekä hiilinäytteet 3-4/1997. Jäännöksen seasta otettiin talteen myös savitiivistettä (alanumero 48), joka liittyy tähän puujäännöksen, sekä palanutta savea (49).

Puujäänteiden poistamisen jälkeen sen alta paljastui palamatonta savea pienten, kulmikkaiden kivien välistä ja alta. Tämä saattaa olla alkuperäisellä paikallaan säilynyttä uunin pohjarakennetta. Joka tapauksessa kivien laatu sekä se, ettei paikalla ole luonnostaan savea, viittaavat selkeästi ihmistekoiseen rakenteeseen.

Hieman syvemmällä edellisen vieressä, kohdassa 431,70/136,70 sijainnut puujäänteiden sen sijaan saattoi olla alkuperäisellä paikallaan, mutta varmuutta tästäkään ei ole. Jäänteiden oli n. 20 cm leveä ja pystysuunnassa hyvin ohut, täysin hiiltyneet ja edellistä huonommin säilyneet. Jäänteiden pituus oli n. 40 cm ja se saattoi olla peräisin esim. lankusta. Sen yläpinta oli n. 25 cm:n syvyydessä.

Kolmas selvästi erillinen puu oli kohdassa 431,40/136,40. Se oli itä-länsi -suuntainen ja noin 80 cm pitkä; sen yläpinta oli matalimmillaan n. 13 cm:n syvyydellä. Jäänteestä otettiin hiilinäytteet

5-6/1997. Puu oli huonosti säilynyt ja sen poikkileikkaus ja alkuperäinen koko jäivät epäselviksi. On kuitenkin mahdollista, että kyseessä on ollut hirsi. Jäännös ylettyi ensinnä mainitun puujäänteiden tuntumaan siten, että puut kohtasivat suorassa kulmassa kohdassa 431,20/136,50.

Lisäksi kohdassa 431,25/136,85 tuli 4. tasossa näkyviin pieni, läpikotaisin hiiltynyt ja huonosti säilynyt puujäännös, joka oli peräisin pystysuorassa asennossa olleesta puusta.

Puujäänteet ruudussa 431/136

Ruudussa oli kohdassa 430,90/136,80 pieni läpikotaisin hiiltynyt puujäännös, joka oli peräisin tason 4 pohjasta viistosti ylöspäin törröttäneestä puusta.

Lisäksi kohdassa 430,40/136,60 tuli 3. kaivauserroksessa esiin erikoinen puujäännös, joka muistutti lähinnä hiiltynyttä luutaa: hiilenpalat olivat peräisin pitkistä ja hyvin ohuista puunokista tai juurista. Oksat tai juuret olivat samansuuntaisia ja ilmeisesti olleet nipussa. Jäänteestä otettiin hiilinäyte 1/1997. Jäänteeseen liittyi luonteeltaan epämääräinen hiililäikkä sen itäpuolella.

Puujäänteet ruuduissa 432/138 ja 432/139

Ruutujen rajalla oli itä-länsi -suuntaisesti kaksi osittain hiiltynyttä, päällekkäistä puuta. Jäännösten kokonaispituus oli n. 80 cm, molempien puiden leveys n. 15 cm ja paksuus n. 5 cm. Puiden alkuperäinen halkaisija näyttää olleen ainakin 20 cm. Molempien poikkileikkaus oli puolipyöreä; pyöreät sivut olivat vastakkain. Jäänteiden ylin pinta oli vain noin 10 cm:n syvyydellä. Alimmaisen puun pinnalla oli heikkoja ja epävarmoja naarmumaisia työstön jälkiä. Jäänteistä otettiin talteen puunäyte 3/1997 sekä hiilinäyte 2/1997.

Puujäänteiden paksuimmassa kohdassa (431,60/139,15) oli muutamia hiiltyneitä puunpaloja, joissa syyt kulkivat edelliseen nähden 90 asteen kulmassa, pohjois-etelä -suuntaisesti. Näistä otettiin puunäyte 4/1997. Paikalla on mahdollisesti ollut nurkkasalvos, mutta jäänteiden huonon kunnan vuoksi asiaa ei voitu täydellä varmuudella todeta. Jäänteiden alla oli tummaa palanutta maata.

Jäänteisiin liittyy myös päällekkäisten puiden välistä löydetty savitiiviste KM 98004:107; Mahdollisesti myös muut ruuduista löytyneet savitiivisten palat (alanumerot 97, 100, 104 ja 125) ovat näistä puujäänteistä peräisin. Savitiivisten esiintyminen vahvistaa käsitystä, että kyseessä ovat hirsien jäännökset. Ruudun 432/138 kohdalla puujäännös saattaa jatkua luoteessa kaivausalueen ulkopuolelle.

Puujäännös ruuduissa 431/137 ja 431/138

Kohdassa 430,20/138,15 sijaitti kokonaan hiiltynyt, epämääräisen muotoinen ja huonosti säilynyt puujäännös. Jäänteessä kulki puun syitä kahteen toisiaan kohti suorassa kulmassa olleeseen suuntaan. Aivan jäänteiden tuntumasta kerättiin talteen palanutta savea (alanumero 114) ja myös savitiivistettä (113), mutta huonon säilymisen vuoksi ei ollut mahdollista yhdistää näitä varmuudella puujäänteeseen. Todennäköisesti savitiiviste kuitenkin liittyy tähän jäänteeseen. Jäänteestä otettiin hiilinäytteet 7-8/1997.

5.1.3. Keramiikasta

Tasokaivausalueelta löytyi melko runsaasti keramiikkaa. Reunapalojen perusteella keramiikka on peräisin useista eri astioista.

Jälkitöiden yhteydessä liimattiin kokoon yhteen astiaan kuuluneita paloja (KM 98004:26). Palat eivät läheskään riittäneet muodostamaan ehjää astiaa, mutta siitä saatiin kuitenkin yleiskuva. Kyseessä on tasapohjainen, dreijattu astia, jonka levein kohta on suun alapuolella. Astian seinämä ohenee suuta kohti. Saviaines on kivimurskasekoitteista ja poltoltaan ruskeaa. Astiaa voi koko Papinniemen löytöaineistoa ajatellen pitää melko edustavana esimerkkinä, vaikka mm. huomattavasti karkeampaakin keramiikkaa löytyi runsaasti.

Astiaan kuuluneista paloista suurin osa oli peräisin ruudusta 431/136. Sekä lukumäärän että painon perusteella paloja tuli runsaimmin kolmannelta kaivauskerroksesta. Astian voi varmuudella yhdistää nyt osittain tutkittuun uuninjäänteeseen ja rakennukseen.

Keramiikan tarkkaan analyysiin ei ollut mahdollisuuksia jälkitöiden yhteydessä; työ vaatii erillistä tutkimusta.

5.1.4. Tulokset ja päätelmät

Tasokaivausalueella puoliksi tutkittu kumpare osoittautui uunin jäännökseksi. Uuni on muurattu vaihtelevan kokoisista kivistä saven avulla; tästä on peräisin suurin osa kumpareen kivistä ja palaneesta savesta. Alueella tavatut laakakivet ovat todennäköisesti nekin uunista peräisin. Osa kivistä voi liittyä myös rakennuksen muihin rakenteisiin, vaikkei esimerkiksi selviä peruskiiviä havaittu.

Palaneen saven analysointi vaatii huomattavasti tarkempaa tutkimusta kuin mihin kaivausten yhteydessä oli mahdollisuuksia, mutta jo nyt ilmeni, että osa siitä liittyy puurakenteisiin ja on todennäköisesti peräisin hirsiseinien tiivisteestä. Saven lisäksi seinien tilkitsemiseen on käytetty sammalta. Uunin olemassaolo, runsaat keramiikkalöydöt ja palaneet luut osoittavat, että kyseessä on asuinrakennus. Myös saadut metalliesinelöydöt sopivat hyvin tähän kuvaan.

Tasokaivausalueen ylimmät 1-2 kaivauskerrosta ovat häiriintyneet. Sekoittuneen kerroksen alarajaa ei voinut erottaa esimerkiksi värieroina itse kaivauskerroksista. Ehjinä säilyneet hiiltyneet puujäännökset ruuduissa osoittavat, että häiriintynyt syvyys on niiden kohdalla ruuduissa 432/136-432/137 ollut korkeintaan 13-17 cm ja ruuduissa 432/138-432/139 korkeintaan 10 cm. Kohdan hyvin lukuiset kivet ovat todennäköisesti osaltaan suojelleet niiden alla olleita rakenteita.

Häiriintymistä on tähänastisen tiedon mukaan aiheuttanut lähinnä kaskiviljely, jota alueella on suurella todennäköisyydellä harjoitettu asutuksen autoitumisen jälkeen. Tutkimusten kuluessa syntyi vaikutelma, että kaskiviljely on jonkin verran levittänyt talonpohjasta peräisin olevaa tavaraa ympäristöön, mutta ei juurikaan tuonut harvalöytöisemmästä ympäristöstä muuta tilalle. Kaskiviljelyssä muokkaus on ollut huomattavasti harvempaa ja kevyempää kuin jatkuvassa peltoviljelyssä; samoin se on aiheuttanut verrattain vähäistä häiriötä. On mahdollista, että viljely on usein kokonaan kiertänyt hyvin kivisen ja vähitellen hajoavan uuninjäännöksen.

Kesän 1997 tutkimusten perusteella ei ole syytä olettaa, että rakennuksenjäänteiden yhteydestä saatu löytöaineisto olisi muodostunut erityisen pitkän ajan kuluessa tai että se edustaisi useampia eriaikaisia asutusvaiheita. Kokonaisuutena tasokaivausalueen löytöaineisto sopii koko mui-

naisjäännösalueesta tähän mennessä syntyneeseen kuvaan: kyse on lähinnä uuden ajan alun asutuksesta, joka on autioitunut melko äkillisesti ja pysyvästi. Selvästi resenttejä löytöjä ei tasokaivausalueelta tehty lainkaan. Jatkossa on kuitenkin syytä kiinnittää huomiota alueelta pieninä paloina löytyneeseen vihertävään tasolasiin, joka vaikuttaa suhteellisen hyvälaatuiselta ja siten ehkä melko nuorelta.

Rakennuksenpohjasta esille tulleet läpikotaisin hiiltyneet paksut puujäännökset voisivat selittyä vain tulipalolla, joka lienee jo aiheuttanut rakenteiden ja löytöjen liikkumista. Mahdollisia seinä on ollut kohdissa, joissa on säilynyt pääilmansuuntien suuntaisia puujäännteitä. Seinälinjoja tai rakenteiden yksityiskohtia ei kaivausalan pienuuden vuoksi voi tutkimuksen tässä vaiheessa hahmottaa.

Kaivausalue sijoittui todennäköisesti rakennuksen reunaan: uunin jäännökset ovat valuneet alarinteeseen ja uuni on alunperin sijainnut suurimmaksi osaksi kaivausalueen ulkopuolella. Tutkittu alue on todennäköisesti ollut rakennuksen kaakkoisosaa ja suurin osa rakennuksesta on sijainnut tähän mennessä tutkitun alueen luoteispuolella.

Olavi Ahokas on lokakuussa 1994 löytänyt metallinpaljastimella (löydöistä tarkemmin ks. luku 3) kaivausalueen lounaispuolelta, noin kolmen metrin päästä alueen reunasta, ristiriipuksen katkelman (Hiekkanen 1994b, esine 15) ja noin kahden metrin päästä kaivausalueen reunasta, sen luoteispuolelta, atraimen terän (Hiekkanen 1994b, esine 14). Lisäksi noin yhdeksän metrin päästä kaivausalueen reunasta, sen kaakkoispuolelta, oli samaan aikaan löytynyt pronssisormus ja pronssinpala (Hiekkanen 1994b, esineet 12a-b). Ahokas kertoi löytäneensä tasokaivausalueen tuntumasta myös nauvoja ja epämääräisiä raudanpaloja. Luonnollisin selitys näille esinelöydöille on, että ne liittyvät nyt havaittuun rakennukseen.

Tutkimusten jatkuessa on kaivettava myös tasokaivausalueen nyt tutkimatta jäänyt neljäs kerros.

5.2. Koekaivaus

5.2.1. Havainnot koeruuduittain

Koeruuduista tehdyt havainnot luetellaan seuraavassa ruuduittain niiden sijainnin mukaisessa järjestyksessä lännestä itään. Korkeuslukemat on mitattu ruudun pinnasta ja sen länsikulmasta, ellei toisin mainita. Korkeudet on ilmoitettu absoluuttisina merenpinnasta ja ne perustuvat vuonna 1996 mitattujen kiintopisteiden korkeuksiin. Löytöihin viittaavat numerot tarkoittavat päänumeron KM 98004 alanumeroita (ks. löytöluettelo).

Ruutu 540/145

Sijaiti loivasti itään viettävässä melko kivisessä rinteessä. Paikalla kasvoi nuoria kuusia, koivu, pihlaja ja vadelmaa, aluskasvillisuus oli sammalta. Korkeuslukema: 96,13 m. mpy. Ruutu kaivettiin pääasiassa lastalla, reunoja tasattiin kenttälapiolla. Havaitut maaperäkerrokset: 0-8 cm turve ja humus, 8-26 ruskea hiekka, 26-48 vaalea hiekka, 48- karkea vaalea hiekka. Kaivettu syvyys 55 cm. Maa-aines ruudussa oli melko karkeaa ja kiviä paljon. Hiilenhippuja löytyi vielä n. 30 cm:n syvyydestä.

Ruutu sijaiti lähimpänä oletettua kalmiston paikkaa, mutta merkkejä hautauksista ei havaittu. Löydetty keramiikan pala (146) voi kuitenkin olla kalmistosta peräisin. Koeruudusta n. 3 metriä

luoteeseen on kivi, joka vaikuttaa pystyyn nostetulta ja saattaa siten olla hautakivi. Tämän ruudun perusteella koeruudutus ei ole paras tapa kalmiston paikallistamisessa, sillä harvakseltaan sijoitetut ruudut saattavat osua hautojen väliin. Jatkossa on järkevämpää kaivaa kalmiston suuntaan etenevää koekaistaa.

Ruutu 530/145

Sijaiti itään viettävässä rinteessä. Ympäristössä kasvoi nuoria kuusia, aluskasvillisuus oli niukkaa, lähinnä mustikanvarpuja. Korkeuslukema: 95,25 m. mpy. Ruutu kaivettiin kokonaisuudessaan lastalla. Havaitut maaperäkerrokset: 0-8 cm turve ja humus, 8-25 ruskea hiekka, 25-vaalea hiekka. Kaivettu syvyys 30 cm. Ruudussa oli hyvin runsaasti eri kokoisia kiviä, joiden määrä lisääntyi syvemmälle mentäessä. Ensimmäisessä kaivauskerroksessa oli kohtalaisesti hiilenmuruja, toisessakin vielä hiukan. Pohjaan tultaessa hiekka oli muuttunut karkeaksi. Löytöinä saatiin vain palanutta savea ensimmäisestä kerroksesta.

Ruutu 530/155

Sijaiti loivasti itään viettävässä rinteessä. Ympäristössä kasvoi nuoria kuusia, koivua, leppää, aluskasvillisuus oli hyvin niukkaa, vain vähän mustikanvarpuja. Korkeuslukema: 94,75 m. mpy. Kaivettiin kokonaisuudessaan lastalla. Havaitut maaperäkerrokset: 0-8 cm turve ja humus, 8-20 ruskea hiekka, 20-40 vaalea hiekka. Kaivettu syvyys 40 cm. Pieniä hiilenpaloja oli tasaisesti koko ruudussa, runsaasti ensimmäisessä kerroksessa ja harveten toisessa. Kolmannessa tasossa näkyi ruudun länsinurkassa pieni yhtenäinen alue kovaa savea tai silttiä. Neljännessä tasossa tuli vastaan melko yhtenäinen isohkojen kivien kerros, jonka alla oli puhdasta hiekkaa.

Ensimmäisessä tasossa oli keskellä ruutua muutamia nyrkinkokoisia kiviä ja samalla kohdalla oli toisessa tasossa ja siitä alaspäin havaittavissa ympäristöään ruskeamman hiekan läikkä (hal-kaisija 20-30 cm), jonka keskellä oli pieniä vaaleanharmaita savi- tai silttiläikkiä ja hiilenmuruja. Kolmannessa tasossa alue oli edelleen nähtävissä, mutta hävisi 3. kerroksessa. Läikkää ei varmuudella voitu tulkita esim. paalunsijaksi, joskin sekin on mahdollista. Mikäli ensimmäisen tason nyrkinkokoiset kivet liittyvät värjäymään, näyttää siltä, että ilmiö on syntynyt kohdan viimeisimmän kaskiviljelyn jälkeen. Ruutu oli löydötön.

Ruutu 520/144

Sijaiti loivasti itään viettävässä rinteessä. Ympäristössä kasvoi nuoria kuusia, jokunen mänty ja koivu. Aluskasvillisuus oli niukkaa, lähinnä mustikanvarpuja. Korkeusluku: 94,50 m. mpy. Kaivettiin 2. tasosta alaspäin lapiolla, muuten lastalla. Havaitut maaperäkerrokset: 0-8 cm turve ja humus, 8-24 ruskea hiekka, 24-35 vaalea hiekka. Kaivettu syvyys 35 cm. Ruskean hiekan kerroksessa esiintyi hiilenmuruja. Ruutu oli hyvin kivinen. Pohjaan tehdystä lapionpistosta näkyi puhdas, kivinen hiekka. Ei löytöjä.

Ruutu 520/154

Sijaiti loivasti itään viettävässä rinteessä. Kasvillisuus paikalla oli pihlajia ja kuusia, aluskasvillisuus olematon. Korkeusluku: 94,05 m. mpy. Kaivettiin osittain lastalla, osittain lapiolla. Havaitut maaperäkerrokset: 0-10 cm turve ja humus, 10-25 ruskea hiekka, 25-40 vaalea hiekka. Kaivettu syvyys 40 cm. Ruutu oli melko kivetön, kunnes 4. tasossa tuli näkyviin melko tasainen

luonnonkivikko, jonka tasalla hiekka oli harmaata. Pieniä hiilenmuruja näkyi 1.-2. kerroksissa. Löytöinä tuli pala keramiikkaa (148).

Ruudut 510/144-510/145

Ruudut sijaitsivat loivasti itään viettävän rinteeseen tasaisemmassa kohdassa, jossa kasvoi sekametsää. Vieressä alkoi tiheä kuusikko. Aluskasvillisuus oli niukkaa, lähinnä mustikkaa. Korkeusluku kohdasta 510/145: 93,83 m. mpy. Ruudut kaivettiin osittain lastalla, osittain lapiolla. Havaitut maaperäkerrokset: 0-9 cm turve ja humus, 9-20 ruskea hiekka, 20- vaalea hiekka. Kaivettu syvyys 40 cm. Ruuduista kaivettiin ensin 510/145, jonka ensimmäisestä kerroksesta melko ohuen ruskean hiekan kerroksen alta paljastui koko ruudun laajuinen, melko tiuha kiveys, joka vaikutti mahdollisesti ihmistekoiselta. Sen luonteen selvittämiseksi aluetta laajennettiin kaivamalla viereen toinen samankokoinen ruutu 510/144. Kiveyksen päällä olleessa ruskeassa hiekassa oli melko suuriakin hiilenpaloja, mutta kiveyksen lomassa ja alla ollut hiekka oli jo puhdasta ja löydötöntä. Myöskään laajennuksesta ei paljastunut mitään ihmistekoista, joten kiveys tulkittiin varmuudella luonnolliseksi. Löytöinä ruudusta saatiin lasinpala (149) ja palanutta savea.

Ruutu 510/155

Sijaitsi itään loivasti viettävässä rinteessä, jossa kasvoi nuoria kuusia. Aluskasvillisuus oli hyvin niukkaa. Korkeusluku: 93,18 m. mpy. Ruutu kaivettiin osittain lastalla, osittain lapiolla. Havaitut maaperäkerrokset: 0-9 cm turve ja humus, 9-20 ruskea hiekka, 20- vaalea hiekka. Kaivettu syvyys n. 40 cm. Hiiltä löytyi noin 30 cm:n syvyydelle asti. Noin 40 cm:ssä alkoi koko ruudun laajuinen luonnonkiveys. Ei löytöjä.

Ruutu 511/165

Sijaitsi loivasti itään viettävässä rinteessä, jossa kasvoi nuoria kuusia ja koivuja, aluskasvillisuus oli niukkaa, lähinnä mustikkaa. Korkeusluku: 92,64 m. mpy. Kaivettiin kolmannelta kerroksesta alkaen lapiolla, muuten lastalla. Havaitut maaperäkerrokset: 0-10 cm turve ja humus, 10-23 ruskea hiekka, 23-45 vaalea hiekka, 45- karkea harmahtava hiekka. Kaivettu syvyys n. 45 cm. Hiiltä esiintyi n. 25 cm:iin saakka. Vaalean hiekan kerros oli kivinen. Pohjaan tehdystä lapiopistosta tuli heti esiin harmaa karkea hiekka. Ei löytöjä.

Ruutu 510/175

Sijaitsi loivasti itään viettävässä rinteessä, jossa kasvoi nuoria kuusia ja muutama lehtipuu. Aluskasvillisuus oli niukkaa, lähinnä mustikkaa. Korkeusluku: 92,22 m. mpy. Kaivettiin osittain lastalla, osittain lapiolla. Havaitut maaperäkerrokset: 0-9 cm turve ja humus, 9-20 ruskea hiekka, 20- vaalea hiekka. Kaivettu syvyys 60 cm. Hiiltä esiintyi poikkeuksellisen syvällä, vielä n. 55 cm:ssä saakka sitä oli muuten puhtaannäköisessä vaaleassa hiekassa. Noin 50 cm:n syvyydessä tuli vastaan isoja kiviä. Pohjaan tehdystä kairauksesta näkyi ensin vaalea, noin 70 cm:n syvyydestä alkaen karkea puhdas hiekka. Löytöinä tuli ensimmäisestä kerroksesta palanutta savea.

Ruutu 500/154

Sijaitti tasaisella terassilla. Paikalla kasvoi kuusia ja pihlajia, aluskasvillisuus oli hyvin niukkaa. Korkeusluku: 92,42 m. mpy. Kaivettiin osaksi lastalla, osaksi lapiolla. Havaitut maaperäkerrokset: 0-7 cm turve ja humus, 7-25 ruskea hiekka, 25- vaalea hiekka. Kaivettu syvyys 40 cm. Heti turpeen alta löytyi moderni lankanaula, jota ei otettu talteen. Hiiltä esiintyi n. 20 cm:n syvyydelle. Löytöinä tuli pronssinen vyönsolki (152), rautanaula (153), keramiikkaa (154) ja palanutta savea.

Ruutu 500/165

Sijaitti tasaisella terassilla, jossa kasvoi nuoria kuusia ja koivuja, aluskasvillisuutena lähinnä mustikanvarpuja. Korkeusluku: 91,88 m. mpy. Kaivettiin lastalla ja kenttälapiolla. Havaitut maaperäkerrokset: 0-9 cm turve ja humus, 9-20 ruskea hiekka, 20- vaalea hiekka. Kaivettu syvyys 45 cm. Ruudun kaakkoisosassa maa oli punertavaa 30 cm:n syvyydelle asti. Ruutu oli melko kivetön, kunnes n. 30 cm:n syvyydessä oli runsaasti isoja kiviä. Hiiltä esiintyi jonkin verran vielä 2. kerroksessa. Löytöinä tuli keramiikkaa (157), palanutta luuta (159) ja palanutta savea.

Ruutu 490/154

Sijaitti tasaisella terassilla, jossa kasvoi nuoria kuusia, joitakin mäntyjä ja koivuja, aluskasvillisuutena lähinnä mustikkaa. Korkeusluku: 92,00 m. mpy. Kaivettiin lastalla ja 3. tasosta alaspäin lapiolla. Havaitut maaperäkerrokset: 0-9 cm turve ja humus, 9-25 ruskea hiekka, 25- vaalea hiekka. Kaivettu syvyys 40 cm. Yksi hiilenmuru löytyi vielä 3. kerroksesta. Löytöinä saatiin keramiikkaa (161), lasia (162) ja palanutta savea.

Ruutu 491/164

Sijaitti tasaisella terassilla, jossa kasvoi tiheässä nuoria kuusia ja lehtipuita. Aluskasvillisuus oli lähes olematonta. Korkeusluku: 91,66 m. mpy. Kaivettiin lastalla ja osittain lapiolla. Havaitut maaperäkerrokset: 0-10 cm turve ja humus, 10-17 löysä harmaa hiekka, 17-29 ruskea hiekka, 29-45 vaalea hiekka, 45- sora. Kaivettu syvyys 55 cm. Ruudun pohjoiskulma sivusi maaton mätästä, jonka sisällä oli suuri kivi. Kyseessä lienee vanha muurahaiskeko tms. Mättään paksuus ruudun pohjoiskulmassa oli n. 35 cm. Turpeen alla ollut löysä hiekka liittyy mättääseen. Hiilenmuruja esiintyi vielä 2. kerroksessa. Kolmannesta tasosta alaspäin esiintyi runsaasti erikokoisia kiviä, jotka olivat luonnollisia. Löytöinä tuli palanutta savea.

Ruutu 480,5/165

Sijaitti tasaisella terassilla, aivan sen reunassa. Rinne alkoi viettää voimakkaasti alaspäin heti ruudun itäpuolella. Paikalla kasvoi tiheässä kuusia ja kuivia katajia, joku mäntykin, aluskasvillisuutta ei ollut. Korkeusluku: 91,39 m. mpy. Kaivettiin lastalla ja lapiolla. Havaitut maaperäkerrokset: 0-7 cm turve ja humus, 7-60 punaruskea hiekka, 60-90 vaalea hiekka, 90- karkea harmahtava hiekka. Kaivettu syvyys pohjoiskulmassa 115 cm, muualla 70 cm. Ruudussa esiintyi poikkeuksellista punaruskeaa hiekkaa heti turpeen alta ja aina 60 cm:n syvyyteen. Siinä oli joukossa hiilenmuruja aina 60 cm:n syvyyteen asti. Viimeistään siltä syvyydeltä hiekka alkoi asteittain vaaleta ja muuttui kivisemmäksi. N. 45 cm:n syvyydestä alaspäin oli jo esiintynyt suu-

rempiakin kiviä. Löytöinä ruudusta saatiin rautaniitti (168), keramiikkaa (166, 169 ja 172), lasinpala (170) ja palanutta savea. Kaikki löydöt tulivat punaruskean hiekan kerroksesta.

Punaruskea hiekka saattaisi olla terassin laajentamiseksi levitettyä ja tasoitettua maata. Normaali kaskiviljely tuskin aiheuttaisi näin voimakasta maan siirtymistä. Ilmiö saattaa liittyä vuoden 1996 koekaistan koillispäässä havaittuihin punertaviin värjäymiin (Laakso 1997:8) sekä toisen aivan terassin reunalla olleen ruudun 450/155 ruskean hiekan kerrokseen. Ilmiön lopulliseksi selvittämiseksi olisi hyvä jatkaa vuoden 1996 koekaistaa tälle koeruudulle saakka.

Ruutu 471/144

Sijaitsi tasaisella terassilla, jossa kasvoi kuusentaimia ja pihlajia, aluskasvillisuus oli lähes olematonta. Korkeusluku: 91,35 m. mpy. Kaivettiin lastalla, paitsi 3. ja 4. kerros lapiolla. Havaitut maaperäkerrokset: 0-13 cm turve ja humus, 13-24 ruskea hiekka, 24- vaalea hiekka. Kaivettu syvyys 40 cm. Ruutu oli melko kivetön. Hiilenmuruja esiintyi hieman vielä 2. kerroksessa, muttei alempana. Pohjaan tehdystä lapionpistosta näkyi puhdas karkea hiekka. Löytöinä saatiin keramiikkaa (174 ja 176) sekä palanutta savea.

Ruutu 471/154

Sijaitsi tasaisella terassilla, jossa kasvoi nuoria kuusia, koivuja, pari pihlajaa ja haapaa. Aluskasvillisuus oli hyvin niukkaa. Korkeusluku: 91,10 m. mpy. Kaivettiin lastalla ja lapiolla. Havaitut maaperäkerrokset: 0-9 cm turve ja humus, 9-20 ruskea hiekka, 20- vaalea hiekka. Kaivettu syvyys 25 cm. Noin 25 cm:n syvyydessä esiintyi runsaasti keskikokoisia kiviä. Pohjaan tehdystä lapionpistosta näkyi puhdas karkea hiekka. Löytöinä tuli keramiikkaa (178 ja 180) sekä palanutta savea.

Ruutu 460/135

Sijaitsi tasaisella terassilla, jossa kasvoi nuoria kuusia, leppää sekä villejä viinimarjapensaita. Aluskasvillisuus oli vähäistä, lähinnä ketunleipää. Korkeusluku: 91,21 m. mpy. Ruutu kaivettiin lastalla. Havaitut maaperäkerrokset: 0-6 cm turve ja humus, 6-25 harmaanruskea hiekka, 25- vaalea hiekka. Kaivettu syvyys 40 cm. Hiiltä esiintyi noin 30 cm:n syvyydelle asti. Kolmannessa kerroksessa oli useita isoja kiviä. Pohjaan tehdystä lapionpistosta näkyi puhdas vaalea hiekka ja n. 55 cm:n syvyydessä puhdas karkea hiekka. Löytöinä tuli keramiikkaa (182, 184 ja 187) sekä palanutta savea.

Ruutu 460/145

Sijaitsi tasaisella terassilla, joka vietti hyvin loivasti itään. Ympäristössä kasvoi leppää, pihlajia, koivuja ja tuomia sekä viinimarjapensaita. Aluskasvillisuus oli melko niukkaa, lähinnä nokkosta. Korkeusluku: 90,76 m. mpy. Ruutu kaivettiin lastalla. Havaitut maaperäkerrokset: 0-10 cm turve ja humus, 10-20 tumma harmaanruskea hiekka, 20-40 vaalea, osin punertava hiekka, 40-50 karkea tummahko hiekka. Kaivettu syvyys 50 cm.

Ensimmäisessä tasossa näkyi lähinnä mustaa multaa, jonka seassa oli nyrkinkokoisia kiviä, niistä osa teräväsärmäisiä. Pieniä hiilenmuruja esiintyi n. 25 cm:n syvyydelle asti. Kolmannessa kerroksessa tuli länsinurkassa näkyviin hienoa punaruskeaa (palanutta?) hiekkaa ja vähän kiviä.

Punertavan hiekan joukossa oli tummanharmaita likaisempia läikkiä, joista suurin oli halkaisijaltaan n. 20 cm. Neljännessä tasossa näkyi länsinurkassa ja lounaissivulla samanlaista punertavaa hiekkaa ja pohjoisnurkassa savenkaltaista harmaata hiekkaa, muuten vaaleanruskeaa hienoa hiekkaa. Neljäs kerros oli hienoa hiekkaa, jossa näkyi edelleen länsi- ja lounaispuolella punertavaa väriä ja pohjoisnurkassa harmaata. Pohjoisnurkassa oli tiiviisti 5-10 cm:n kokoisia kiviä. Löytöjä ruudusta tuli melko paljon: ensimmäisestä kerroksesta keramiikkaa (189), lasia (190) ja runsaasti palanutta savea, toisesta kerroksesta keramiikkaa (192), lasia (193), palanutta luuta (194) ja runsaasti palanutta savea. Kolmas kerros oli jo löydötön.

Ruutu 460/155

Sijaitti tasaisella terassilla, jossa kasvoi nuoria kuusia, pihlajia ja pari haapaa. Aluskasvillisuus oli niukkaa. Korkeusluku: 90,52 m. mpy. Ruutu kaivettiin lastalla ja lapiolla. Havaitut maaperäkerrokset: 0-8 cm turve ja humus, 8-32 ruskea hiekka, 32- vaalea hiekka. Kaivettu syvyys 35 cm. Hiiltä esiintyi harventuen aina 32 cm:n syvyyteen asti. Kiviä oli erittäin vähän. Noin 35 cm:n syvyydessä tuli esiin runsaasti kiviä ja kova, vaalea savensekainen hiekka, joka oli selvästi luonnollinen. Löytöinä tuli keramiikkaa (196 ja 200), lasia (197), palanutta luuta (198 ja 201) sekä hieman palanutta savea.

Ruutu 450/135

Sijaitti tasaisella terassilla lähellä tasokaivausaluetta. Paikalla kasvoi nuoria kuusia, marjapensaita sekä joitakin lehtipuita, aluskasvillisuutena nokkosta. Korkeusluku: 90,93 m. mpy. Ruutu kaivettiin lastalla. Havaitut maaperäkerrokset: 0-4 cm turve ja humus, 4- tummanharmaa hiekka. Kaivettu syvyys n. 10 cm. Heti ensimmäisen tason alapuolelta paljastui keskeltä ruutua koillinen-lounas -suuntainen pitkänomainen puujäännö, joka valokuvattiin, piirrettiin ja vaaittiin. Puujäännö oli pahoin lahonnut, eikä siinä ei näkynyt työstön jälkiä. Jäännö muistutti puukourua, mutta todennäköisemmin kyseessä oli kaksi rinnakkaista ohuempaa puuta, jotka olivat ilmeisesti luonnollisia. Puujäännö, lähistön melko runsaiden löytöjen ja ajanpuutteen vuoksi ruudun tutkiminen päätettiin keskeyttää; kohtaa olisi tutkittava laajemmalla tasokaivauksella. Ennen ruudun peittämistä löytöinä ehti tulla liitupiipun katkelma (203), keramiikkaa (204) ja palanutta savea. Puujäännöistä otettiin hiilinäyte 10/1997.

Ruutu 450/145

Sijaitti tasaisella terassilla melko lähellä sen reunaa. Paikalla kasvoi tiheässä nuoria kuusia, aluskasvillisuutta ei ollut. Korkeusluku: 90,52 m. mpy. Ruutu kaivettiin lastalla, paitsi 4. kerros lapiolla. Havaitut maaperäkerrokset: 0-9 cm turve ja humus, 9-20 tummanharmaa hiekka, 20- vaalea kellertävä hiekka. Kaivettu syvyys 40 cm. Ruutu oli melko kivinen. Hiilenmuruja esiintyi n. 20 cm:n syvyydelle asti. Pohjaan tehdystä lapionpistosta näkyi puhdas karkea hiekka. Löytöinä saatiin keramiikkaa (206 ja 209), palanutta luuta (207) ja palanutta savea.

Ruutu 450/155

Sijaitti tasaisen terassin reunassa; heti ruudun itäpuolella rinne laskee melko jyrkästi. Paikalla kasvoi nuoria kuusia, haapa, leppä, aluskasvillisuutta ei ollut. Korkeusluku: 90,38 m. mpy. Ruutu kaivettiin lastalla. Havaitut maaperäkerrokset: 0-7 cm turve ja humus, 7-27 tummanharmaa hiekka, 27-55 ruskea hiekka, 55- vaalea hiekka. Kaivettu syvyys 65 cm. Toisesta kerrok-

sesta alaspäin tuli näkyviin suuria kiviä. Hiiltä esiintyi n. 35 cm syvyydelle asti. Pohjasta otettiin kairanäyte, jossa oli n. 10 cm vaaleaa hiekkaa, sitten harmaata karkeampaa hiekkaa. tummanharmaan hiekan alla havaittu ruskea hiekka saattaa liittyä toisen aivan terassin reunalla olleen koeruudun 480,5/165 punaruskean hiekan kerrokseen. Löytöjä saatiin melko runsaasti: rautaesineen katkelma (211), rautaketjun lenkki (212), rautanaulan katkelma (213), keramiikkaa (214, 218), lasia (215), palanutta luuta (216) ja palanutta savea.

5.2.2. Koekaivauksen tulokset

Papinniemen muinaisjäännösalueelle kaivettiin vuonna 1997 kaikkiaan 23 yhden neliömetrin kokoista koeruutua. Tutkimuksen avulla saatiin yleiskuva yhteensä noin 2200 neliömetrin laajuudesta alueesta.

Koeruuduista suurin osa sijoittui terassimaiselle tasanteelle, jonka eteläpäässä sijaitsi tasokaivausalue ja siitä paljastunut rakennuksenjäännös. Ruuduista tehdyt keramiikan ja palaneen saven löydöt lisääntyvät selvästi rakennuksenjäännettä kohden edettäessä. Koekaivauksen jatkuessakin näiden löytöryhmien runsasta esiintymistä voidaan pitää merkinä rakennusten läheisyydestä. Samoin ruuduissa turpeen alla olleen hiekkakerroksen väri muuttuu vähitellen harmaammaksi ja likaisemmaksi terassia pitkin kohti rakennuksenjäännettä edettäessä. Asutuksesta kertoi myös alueen kasvillisuus: villiintyneet viinimarjapensaat ja nokkonen näyttivät viihtyvän rakennuksenjäänteen tuntumassa.

Lähellä tasokaivausaluetta sijainneet koeruudut (erityisesti 460/145) antoivat jo selviä merkkejä asutuksesta. Tämän vuoksi lähimpänä rakennuksenjäännöstä sijainneet ja valmiiksi paikoilleen mitatut koeruudut jätettiin kaivamatta. Alueen tutkimista onkin syytä jatkaa ainoastaan laajemman tasokaivauksen muodossa. Rakennettu alue näyttää siis jatkuvan tasokaivausalueesta pohjoiseen ja yltävän aivan kaakkoisimpien nyt tutkittujen koeruutujen kohdalle.

Koekaivauksessa vahvistui vaikutelma koko tutkitulla alueella olevasta turpeenalaisesta n. 15-25 cm paksusta häiriintyneestä kerroksesta, johon kiinnitettiin huomiota jo edellisen vuoden kaivauksissa (ks. Laakso 1997:10). Kerros koostuu ruskeasta mullansekaisesta hiekasta, jonka joukossa on melko runsaasti hiilenmuruja; huomattavaa on myös selkeän turpeenalaisen huuhtoutumiskerroksen puuttuminen. Ilmiön luonnollisimmalta selitykseltä vaikuttaa edelleen kaskiviljely, johon viittaa myös Papinniemen aluetta koskeva muistitieto (ks. liite).

Suuria kiviraunioita, joita Kirkkokallion eteläpuolella muuten on laajalti, ei ole terassimaisen tasanteen alueella. Niitä on kuitenkin terassin reunojen ylä- ja alarinteillä. Terassia on jossain vaiheessa mahdollisesti tasoitettu ja levennetty itäreunastaan (ruudut 480,5/165 ja 450/155). Ilmiöön on syytä kiinnittää huomiota myös tulevilla tutkimuksilla.

Terassin luoteisosasta kohti Kirkkokalliota ulottuu ainakin 50 metrin pituinen vyöhyke, jolta ei ole merkkejä asutuksesta eikä mainittua kaskiviljelystä lukuunottamatta muustakaan ihmistoinnista. Kalmiston paikallistamisessa on järkevimmäksi menetelmäksi osoittautunut koekais-tan kaivaminen luoteeseen, Kirkkokallion rinnettä ylöspäin.

Joissakin koeruuduissa nyt ja aikaisemminkin (Lehtinen 1996:7-8; Laakso 1997:9-10) havaitut ja mahdollisesti paalunsijoiksi tulkitut värjäytymät osoittautuivat edelleen ongelmallisiksi. Osa niistä lienee puun juurien tai viljelyksen yhteydessä paikaltaan siirtyneiden suurempien kivien aiheuttamia, mutta osa voi olla esim. aidan paalujen jälkiä. Ilmiöiden mahdollinen liittyminen isompiin kokonaisuuksiin ei ole selvitettävissä pelkkien koeruutujen avulla.

On myös pidettävä mielessä, että koekaivaustekniikasta johtuen on koeruutujen väliin voinut jäädä melko laajojakin rakenteita, joita ei ole kyetty havaitsemaan.

6. Yhteenveto kaivauksen tuloksista

Kesällä 1997 tutkittiin Papinniemen muinaisjäännösalueella kolmen viikon mittaisella arkeologisella kaivauksella yhteensä 38 neliömetrin ala, joka muodostui 15 neliömetrin laajuisesta tasokaivausalueesta ja 23:sta yhden neliömetrin kokoisesta koeruudusta.

Kaivauksen ehdottomasti merkittävin tulos oli asuinrakennuksen jäänteiden löytyminen ja osittainen tutkiminen. Rakennuksenjäännös oli melko hyvin säilynyt ja siitä paljastui mm. poikkeuksellisen hyväkuntoisia puujäänteitä, joiden merkitys on erityisen suuri kohteen tarkemman ajoittamisen ja rakennustekniikan selvittämisen kannalta. Paikalla autioitumisen jälkeen todennäköisesti harjoitettu kaskiviljely on aiheuttanut rakennuksenjäänteelle vain vähäistä häiriötä.

Nyt osittain tutkittu kohde on ollut asuinrakennus, joka on todennäköisesti salvottu pyöreistä hirsistä ja jonka tulisija on muurattu kivistä ja savesta. Talon rakennetta ei voi yksityiskohtaisemmin päätellä, ennen kuin se on kokonaan tutkittu. Rakennuksenjäännös ja siitä tehdyt löydöt sopivat hyvin Papinniemen muinaisjäännösalueesta tähän mennessä muodostuneeseen kuvaan: kirkon ja kalmiston lisäksi paikalla on ollut historiallisella ajalla ortodoksis-karjalaista asutusta.

Nyt kolmatta vuotta jatkettun koekaivauksen avulla saatiin yleiskuva yhteensä noin 2200 neliömetrin laajuisesta alueesta. Koeruudutuksella saatiin tarkennettua kokonaiskuvaa laajasta muinaisjäännösalueesta. Käytetty kaivaustekniikka osoittautui hyväksi myös asumusjäännösten paikallistamisessa.

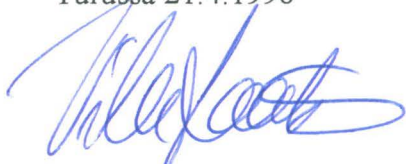
Löytöjä vuoden 1997 tutkimuksissa saatiin kaikkiaan 219 alanumeroa, joista suurin osa on palanut savea ja lasittamatonta keramiikkaa. Myös tehdyt metalliesinelöydöt näyttävät liittyvän lähinnä asutukseen.

Kaikkiaan on vuosina 1995-97 Papinniemellä tutkittu arkeologisin kaivauksin 83 neliömetrin ala. Koekaivausten avulla on voitu muodostaa yleiskuva yhteensä noin 4800 neliömetrin laajuisesta alueesta. Silti laajasta muinaisjäännösalueesta on edelleen tutkittu vain pieni osa.

Tulevaisuudessa on nyt aloitettu rakennuksenjäänteiden tutkiminen saatettava loppuun. Tarkemmin tasokaivauksin on selvitettävä myös alueen asutuksen laajuus ja ajoitus. Lisäksi muinaisjäännösalueen rakenteiden selvittämistä on jatkettava koekaivauksin. Myös alueella todennäköisesti olleen kalmiston paikallistaminen on tulevien tutkimusten varassa; kokonaisuuden ehdottomasti arvokkain osa, Kirkkokallion todennäköinen kirkonjäännös, odottaa sekin vielä tutkimistaan.

Kaivauksia Papinniemellä tulisi ehdottomasti jatkaa ja tutkimusten mittakaavaa mahdollisuuksien mukaan laajentaa.

Turussa 21.4.1998

Ville Laakso, HuK
kaivausjohtaja

Luettelo kaivaukseen liittyvistä diakuvista Turun yliopiston arkeologian oppiaineen arkistossa. Kuvaajat Janne Harjula (JH) ja Ville Laakso (VL).

- 287:1. Koeruutu 510/145 3. tasossa. Kaakosta. 1.7.1997. JH.
 287:2. Koeruutu 490/154 3. tasossa. Kaakosta. 1.7.1997. JH.
 287:3. Koeruutu 510/155. Kaakosta. 2.7.1997. JH.
 287:4. Koeruutu 520/154. Luoteesta. 2.7.1997. JH.
 287:5. Koeruutu 500/154. Idästä. 2.7.1997. JH.
 287:6. Geir Sørum ja Markku Ylönen seulomassa. 2.7.1997. VL.
 287:7. Raivaustyön jälkiä kaivausalueella. 2.7.1997. VL.
 287:8. Raivaustöissä kertyneitä puukasoja. 2.7.1997. VL.
 287:9. Muinaisjäännösaluetta raivauksen jälkeen. 2.7.1997. VL.
 287:10. Koeruutu 491/164. Kaakosta. 3.7.1997. JH.
 287:11. Ensio Fihlman kaivaa koeruutua ja V. Laakso tekee muistiinpanoja. 3.7.1997. JH.
 287:12. Geir Sørum puhdistaa kiveystä koeruuduissa 510/144-145. 3.7.1997. Kaakosta. JH.
 287:13. Koeruudut 510/144-145 2. tasossa. Kaakosta. 3.7.1997. JH.
 287:14. Koeruutu 520/144. Kaakosta. 3.7.1997. JH.
 287:15. Koeruutu 530/145. Kaakosta. 4.7.1997. JH.
 287:16. Koeruutu 530/155. Luoteesta. 7.7.1997. JH.
 287:17. Koeruutu 460/155. Koillisesta. 7.7.1997. JH.
 287:18. Koeruutu 471/154. Koillisesta. 7.7.1997. JH.
 287:19. Tasokaivausaluetta ennen paalutusta. Pohjoisesta. 7.7.1997. JH.
 287:20. Tasokaivausaluetta ennen paalutusta. Kaakosta. 7.7.1997. JH.
 287:21. Koeruutu 480,5/165. Luoteesta. 7.7.1997. JH.
 287:22. Koeruutu 480,5/165. Hiekan värieroja ruudun nurkassa n. 50 cm:n syvyydessä. 7.7.1997. JH.
 287:23. Tasokaivausaluetta paalutettuna. Pohjoisesta. 8.7.1997. JH.
 287:24. Tasokaivausaluetta paalutettuna. Kaakosta. 8.7.1997. JH.
 287:25. Koeruutu 471/144. Kaakosta. 8.7.1997. JH.
 287:26. Koeruutu 511/165. 4. taso. Koillisesta. 8.7.1997. JH.
 287:27. Kirkkokallio Pyhäjärveltä kuvattuna. Koillisesta. 8.7.1997. VL.
 287:28. Kirkkokallio Pyhäjärveltä kuvattuna. Koillisesta. 8.7.1997. VL.
 287:29. Koeruutu 510/175. Kaakosta. 9.7.1997. JH.
 287:30. Koeruutu 450/155. Kaakosta. 9.7.1997. JH.
 287:31. Tasokaivausalueen koillispuoli turve poistettuna. Taso 1. Luoteesta. 9.7.1997. JH.
 287:32. Tasokaivausalueen lounaispuoli turve poistettuna. Taso 1. Luoteesta. 9.7.1997. JH.
 287:33. Keramiikkaa in situ. Kaakosta. 10.7.1997. JH.
 287:34. Tasokaivausalueella 10.7.1997. Pohjoisesta. JH.
 287:35. Koeruutu 450/135. Puujäännä näkyvissä. 10.7.1997. JH.
 287:36. Koeruudun 480,5/165 koillisprofiili. Lounaasta. 10.7.1997. VL.
 287:37. In situ -kuva rautakoukusta KM 98004:14. 10.7.1997. JH.
 287:38. Tasokaivausalueen koillisosa 2. tasossa. Kaakosta. 11.7.1997. VL.
 287:39. Tasokaivausalueen keskiosa 2. tasossa. Kaakosta. 11.7.1997. VL.
 287:40. Tasokaivausalueen lounaisosa 2. tasossa. Kaakosta. 11.7.1997. VL.
 287:41. Yleiskuva tasokaivausalueesta 2. tasossa. Lännestä. 12.7.1997. JH.
 287:42. Koeruutu 460/145. 2. taso. Kaakosta. 12.7.1997. JH.
 287:43. Puujäännä tasokaivausalueen ruudussa 432/138. 2. krs. Koillisesta. 12.7.1997. JH.
 287:44. Puujäänteet tasokaivausalueen kohdassa x=431,60-432,00; y=138,80-139,20; 2. kerros (mahdollinen salvos). Koillisesta. 13.7.1997. JH.
 287:45. Koeruutu 460/135. 5. taso. Koillisesta. 13.7.1997. VL.

- 287:46. Puujäänteitä tasokaivausalueen lounaisosassa. Luoteesta. 13.7.1997. JH.
- 287:47. In situ -kuva veitsestä KM 98004:19. 13.7.1997. JH.
- 287:48. "Luutamainen" jäännös ja hiilialue tasokaivausalueella. Kaakosta. 15.7.1997. JH.
- 287:49. Tasokaivausalueen lounaisosa 3. tasossa. Kaakosta. 15.7.1997. JH.
- 287:50. Tasokaivausalueen keskiosa 3. tasossa. Kaakosta. 15.7.1997. JH.
- 287:51. Tasokaivausalue kokonaisuudessaan 3. tasossa. Pohjoisesta. 15.7.1997. JH.
- 287:52. Tasokaivausalueen koillisosa 3. tasossa. Kaakosta. 15.7.1997. JH.
- 287:53. Puujäännös tasokaivausalueen ruudussa 432/138. 16.7.1997. JH.
- 287:54. Puujäännös tasokaivausalueen ruudussa 432/138. Koillisesta. 17.7.1997. JH.
- 287:55. Puujäännös tasokaivausalueen ruuduissa 432/136-137. 17.7.1997. JH.
- 287:56. Koeruutu 450/145. Kaakosta. 17.7.1997. JH.
- 287:57. Puujäännös tasokaivausalueen ruuduissa 432/136-432/137. Vasemmalla veiston jälki. Myös savitiivistettä näkyvissä. Koillisesta. 17.7.1997. JH.
- 287:58. Puujäännöksiä tasokaivausalueen ruuduissa 432/136-137. 3. kerros. Veistonjälki alhaalla keskellä. Idästä. 17.7.1997. VL.
- 287:59. Koeruutu 540/145 pohjassa. Kaakosta. 18.7.1997. VL.
- 287:60. V. Laakso sahaamassa puunäytettä. 18.7.1997. JH.
- 287:61. Koeruutu 500/165. Kaakosta. 18.7.1997. JH.
- 287:62. Tasokaivausalueen ruuduissa 432/136-137 olleen puujäänteiden alta paljastunutta aluetta, palamatonta savea ja kiviä. 18.7.1997. JH.
- 287:63. Koeruutu 460/145. Kaakosta. 18.7.1997. JH.
- 287:64. Tasokaivausalueen koillisosa 4. tasossa. Kaakosta. 18.7.1997. JH.
- 287:65. Tasokaivausalueen keskiosa 4. tasossa. Kaakosta. 18.7.1997. JH.
- 287:66. Tasokaivausalueen lounaisosa 4. tasossa. Kaakosta. 18.7.1997. JH.
- 287:67. Tasokaivausalue kokonaisuudessaan 4. tasossa. Lounaasta. 18.7.1997. JH.
- 287:68-287:71. Tasokaivausalueen luoteisprofiili. Kuvasarja, joka etenee lounaasta koilliseen. Kaakosta. 18.7.1997. JH.
- 287:72. Esinekuva pronssihelasta KM 98004:58. VL.
- 287:73. Esinekuva veitsestä KM 98004:19. VL.
- 287:74. Esinekuva rautakoukusta KM 98004:14. VL.
- 287:75. Esinekuva viskarista KM 98004:65. VL.
- 287:76. Esinekuva soljesta KM 98004:152. VL.

Luettelo kaivaukseen liittyvistä mustavalkonegatiiveista Turun yliopiston arkeologian oppiaineen arkistossa. Kuvaajat Janne Harjula (JH) ja Ville Laakso (VL).

22589. Koeruutu 510/145 3. tasossa. Kaakosta. 1.7.1997. JH.
 22590. Koeruutu 490/154 3. tasossa. Kaakosta. 1.7.1997. JH.
 22591. Koeruutu 510/155. Kaakosta. 2.7.1997. JH.
 22592. Koeruutu 520/154. Luoteesta. 2.7.1997. JH.
 22593. Koeruutu 500/154. Idästä. 2.7.1997. JH.
 22594. Geir Sørum ja Markku Ylönen seulomassa. 2.7.1997. VL.
 22595. Raivaustyön jälkiä kaivausalueella. 2.7.1997. VL.
 22596. Raivaustöissä kertyneitä puukasoja. 2.7.1997. VL.
 22597. Muinaisjäännösaluetta raivauksen jälkeen. 2.7.1997. VL.
 22598. Koeruutu 491/164. Kaakosta. 3.7.1997. JH.
 22599. Geir Sørum puhdistaa kiveystä koeruuduissa 510/144-145. 3.7.1997. Kaakosta. JH.
 22600. Koeruudut 510/144-145 2. tasossa. Kaakosta. 3.7.1997. JH.
 22601. Koeruutu 520/144. Kaakosta. 3.7.1997. JH.
 22602. Koeruutu 530/145. Kaakosta. 4.7.1997. JH.
 22603. Koeruutu 530/155. Luoteesta. 7.7.1997. JH.
 22604. Koeruutu 460/155. Koillisesta. 7.7.1997. JH.
 22605. Koeruutu 471/154. Koillisesta. 7.7.1997. JH.
 22606. Tasokaivausaluetta ennen paalutusta. Pohjoisesta. 7.7.1997. JH.
 22607. Tasokaivausaluetta ennen paalutusta. Kaakosta. 7.7.1997. JH.
 22608. Koeruutu 480,5/165. Luoteesta. 7.7.1997. JH.
 22609. Tasokaivausaluetta paalutettuna. Pohjoisesta. 8.7.1997. JH.
 22610. Tasokaivausaluetta paalutettuna. Kaakosta. 8.7.1997. JH.
 22611. Koeruutu 471/144. Kaakosta. 8.7.1997. JH.
 22612. Koeruutu 511/165. 4. taso. Koillisesta. 8.7.1997. JH.
 22613. Kirkkokallio Pyhäjärveltä kuvattuna. Koillisesta. 8.7.1997. VL.
 22614. Koeruutu 510/175. Kaakosta. 9.7.1997. JH.
 22615. Koeruutu 450/155. Kaakosta. 9.7.1997. JH.
 22616. Tasokaivausalueen koillispuoli turve poistettuna tasossa 1. Luoteesta. 9.7.1997. JH.
 22617. Tasokaivausalueen lounaispuoli turve poistettuna. Taso 1. Luoteesta. 9.7.1997. JH.
 22618. Keramiikkaa in situ. Kaakosta. 9.7.1997. JH.
 22619. Koeruutu 450/135. Puujäännös näkyvässä. 10.7.1997. JH.
 22620. In situ -kuva rautakoukusta KM 98004:14. 10.7.1997. JH.
 22621. Tasokaivausalueen koillisosa 2. tasossa. Kaakosta. 11.7.1997. VL.
 22622. Tasokaivausalueen keskiosa 2. tasossa. Kaakosta. 11.7.1997. VL.
 22623. Tasokaivausalueen lounaisosa 2. tasossa. Kaakosta. 11.7.1997. VL.
 22624. Koeruutu 460/145. 2. taso. Kaakosta. 12.7.1997. JH.
 22625. Puujäännös tasokaivausalueen ruudussa 432/138. 2. krs. Koillisesta. 12.7.1997. JH.
 22626. Puujäänteet tasokaivausalueen kohdassa x=431,60-432,00; y=138,80-139,20; 2. kerros (mahdollinen salvos). Koillisesta. 13.7.1997. JH.
 22627. Koeruutu 460/135. 5. taso. Koillisesta. 13.7.1997. VL.
 22628. Puujäänteitä tasokaivausalueen lounaisosassa. Luoteesta. 13.7.1997. JH.
 22629. In situ -kuva veitsestä KM 98004:19. 13.7.1997. JH.
 22630. "Luutamainen" jäännös ja hiilialue tasokaivausalueella. Kaakosta. 15.7.1997. JH.
 22631. Tasokaivausalueen lounaisosa 3. tasossa. Kaakosta. 15.7.1997. JH.
 22632. Tasokaivausalueen keskiosa 3. tasossa. Kaakosta. 15.7.1997. JH.
 22633. Tasokaivausalue kokonaisuudessaan 3. tasossa. Pohjoisesta. 15.7.1997. JH.
 22634. Tasokaivausalueen koillisosa 3. tasossa. Kaakosta. 15.7.1997. JH.

22635. Puujäännös tasokaivausalueen ruudussa 432/138. 16.7.1997. JH.
22636. Puujäännös tasokaivausalueen ruudussa 432/138. Koillisesta. 17.7.1997. JH.
22637. Puujäännös tasokaivausalueen ruuduissa 432/136-137. 17.7.1997. JH.
22638. Koeruutu 450/145. Kaakosta. 17.7.1997. JH.
22639. Puujäännös tasokaivausalueen ruuduissa 432/136-432/137. Vasemmalla veiston jälki. Myös savitiivistettä näkyvissä. Koillisesta. 17.7.1997. JH.
22640. Puujäännöksiä tasokaivausalueen ruuduissa 432/136-137. 3. kerros. Veistonjälki alhaalla keskellä. Idästä. 17.7.1997. VL.
22641. Oletettua kalmiston paikkaa Kirkkokallion rinteessä. Kuvassa näkyy kivikkoa. 17.7.1997. VL.
22642. Mahdollinen hautakivi oletetulla kalmistoalueella. 17.7.1997. VL.
22643. Mahdollinen hautakivi oletetulla kalmistoalueella. 17.1.1997. VL.
22644. Oletettu kirkon sijaintipaikka Kirkkokallion päällä. 17.7.1997. VL.
22645. Oletettua kalmiston paikkaa Kirkkokallion rinteessä. 17.7.1997. VL.
22646. Koeruutu 540/145 pohjassa. Kaakosta. 18.7.1997. VL.
22647. Koeruutu 500/165. Kaakosta. 18.7.1997. JH.
22648. Tasokaivausalueen ruuduissa 432/136-137 olleen puujäänteiden alta paljastunutta aluetta, palamatonta savea ja kiviä. 18.7.1997. JH.
22649. Koeruutu 460/145. Kaakosta. 18.7.1997. JH.
22650. Tasokaivausalueen koillisosa 4. tasossa. Kaakosta. 18.7.1997. JH.
22651. Tasokaivausalueen keskiosa 4. tasossa. Kaakosta. 18.7.1997. JH.
22652. Tasokaivausalueen lounaisosa 4. tasossa. Kaakosta. 18.7.1997. JH.
22653. Tasokaivausalue kokonaisuudessaan 4. tasossa. Lounaasta. 18.7.1997. JH.
- 22654-22658. Tasokaivausalueen luoteisprofiili. Kuvasarja, joka etenee lounaasta koilliseen. Kaakosta. 18.7.1997. JH.

Luettelo kaivauksella otetuista puu-, hiili- ja maanäytteistä.

PUUNÄYTTEET

- 1/1997 Ruudut 432/136-432/137. Sahattu läpikotaisin hiiltyneestä, pohjois-etelä-suuntaisesta puusta tasokaivausalueen kohdasta $x=431,53-431,84$; $y=136,98-137,25$; $z=249$ (korkeusluku näytteen yläpinnasta). Peräisin samasta puusta kuin puunäyte 2/1997.
- 2/1997 Ruudut 432/136-432/137. Sahattu läpikotaisin hiiltyneestä, pohjois-etelä-suuntaisesta puusta tasokaivausalueen kohdasta $x=431,40-431,70$; $y=136,78-137,08$; $z=249$ (korkeusluku näytteen yläpinnasta). Peräisin samasta puusta kuin puunäyte 1/1997.
- 3/1997 Ruudut 432/138-432/139. Osittain hiiltyneitä puujäänteitä tasokaivausalueen kohdasta $x=431,58-431,93$; $y=138,80-139,11$; $z=264-270$ (korkeusluvut näytteen yläpinnasta). Paikalla oli kaksi itä-länsi-suuntaista päällekkäistä puuta, joista molemmista on näytteessä paloja. Puut liittyvät mahdolliseen hirsisalvokseen.
- 4/1997 Ruutu 432/139. Hiiltynyt puujäännöksi tasokaivausalueen kohdasta $x=431,55-431,75$; $y=139,02-139,20$; $z=265$ (korkeusluku näytteen yläpinnasta). Liittyy mahdolliseen hirsisalvokseen.

HIILINÄYTTEET

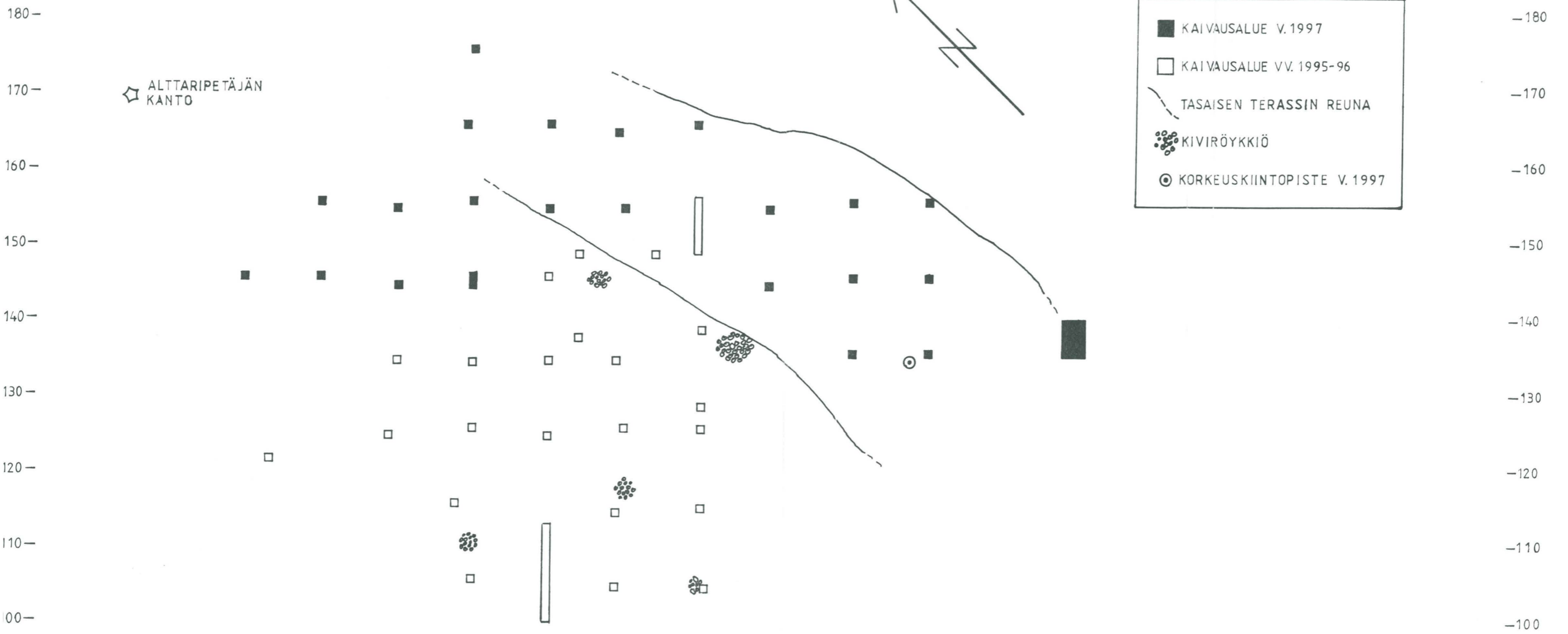
- 1/1997 Ruutu 431/136, 3. kerros. Otettu hiiltyneestä puusta tasokaivausalueen kohdasta $x=430,40$; $y=136,70$; $z=285$.
- 2/1997 Ruutu 432/138, 3. kerros. Otettu hiiltyneestä puusta (mahdollinen salvos) tasokaivausalueen kohdasta $x=431,70$; $y=139,00$; $z=271$.
- 3/1997 Ruutu 432/137. Hiiltyneestä puusta tasokaivausalueen kohdasta $x=431,90$; $y=137,20$; $z=249$.
- 4/1997 Ruutu 432/137. Hiiltyneestä puusta tasokaivausalueen kohdasta $x=431,80$; $y=137,20$; $z=249$.
- 5/1997 Ruutu 432/136. Hiiltyneestä puusta tasokaivausalueen kohdasta $x=431,30$; $y=136,30$; $z=261$.
- 6/1997 Ruutu 432/136. Hiiltyneestä puusta tasokaivausalueen kohdasta $x=431,20$; $y=136,32$; $z=261$.
- 7/1997 Ruudut 431/137-431/138. Hiiltyneestä puusta tasokaivausalueen kohdasta $x=430,20$; $y=138,10$; $z=301$.

- 8/1997 Ruudut 431/137-431/138. Hiiltyneestä puusta tasokaivausalueen kohdasta $x=430,10$; $y=138,00$; $z=301$.
- 9/1997 Ruutu 431/136, 3. kerros. Hiiltyneestä puusta tasokaivausalueelta.
- 10/1997 Ruutu 450/135, 1. kerros. Hiiltymättömästä puusta.

MAANÄYTTEET

- 1/1997 Ruutu 530/155, 2. kerros. Otettu koeruudussa olleesta likaisemman maan läikästä noin 25 cm:n syvyydestä. Ks. kaivauskertomuksen kartta.
- 2/1997 Ruutu 432/136. Otettu hiilensekaisesta maasta tasokaivausalueen kohdasta $x=431,70$ - $432,00$; $y=136,00$ - $136,20$; $z=254$.
- 3/1997 Ruutu 431/136, 3. kerros. Otettu hiilensekaisesta maasta tasokaivausalueen kohdasta $x=430,50$ - $430,70$; $y=136,20$ - $136,40$; $z=279$.

560 | 550 | 540 | 530 | 520 | 510 | 500 | 490 | 480 | 470 | 460 | 450 | 440 | 430 | 420 | 410 | 400 | 390

☆ ALTTARIPETÄJÄN KANTO

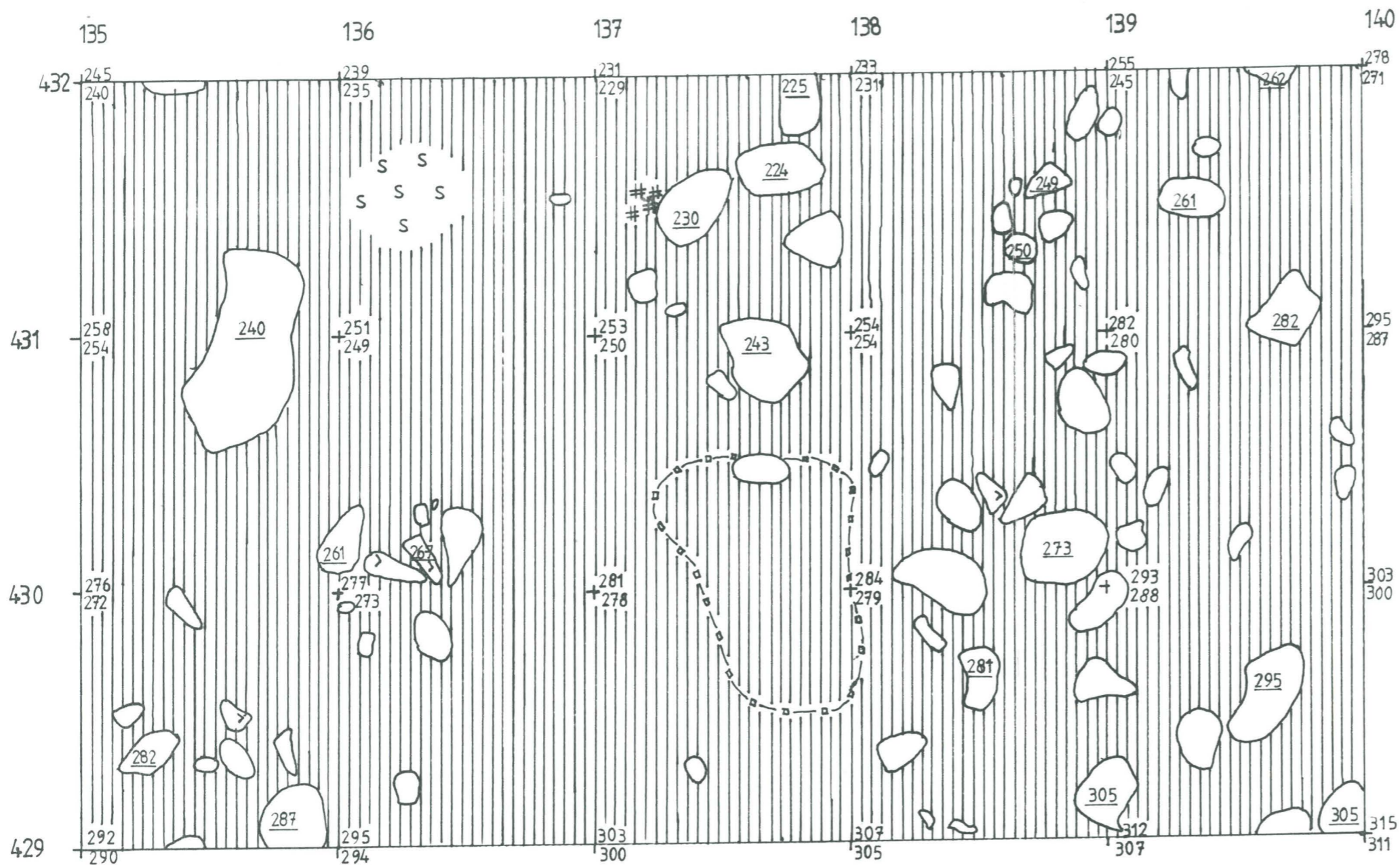
■	KAIVAUSALUE V. 1997
□	KAIVAUSALUE VV. 1995-96
---	TASAISEN TERASSIN REUNA
●●●	KIVIRÖYKKIÖ
⊙	KORKEUSKIINTOPISTE V. 1997

0 25m

MÖKKITIE

UUKUNIEMI PAPINNIEMI 1997	
Kartta 1	Rek. nro 3:64
Yleiskartta	
Turun yliopisto / Arkeologia	
Kp 91,05 m m.p.y.	MK 1:500
Piirt. Janne Harjula ja Ville Laakso	
21.4.1998	<i>Ville Laakso</i>

560 | 550 | 540 | 530 | 520 | 510 | 500 | 490 | 480 | 470 | 460 | 450 | 440 | 430 | 420 | 410 | 400 | 390 | 380

 TUMMANHARMAA HIEKKA

 SILTTI

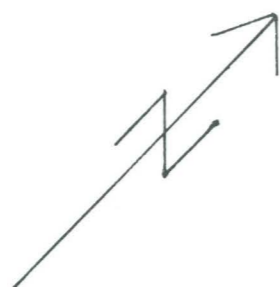
 KIVI

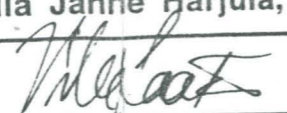
 LAAKAKIVI

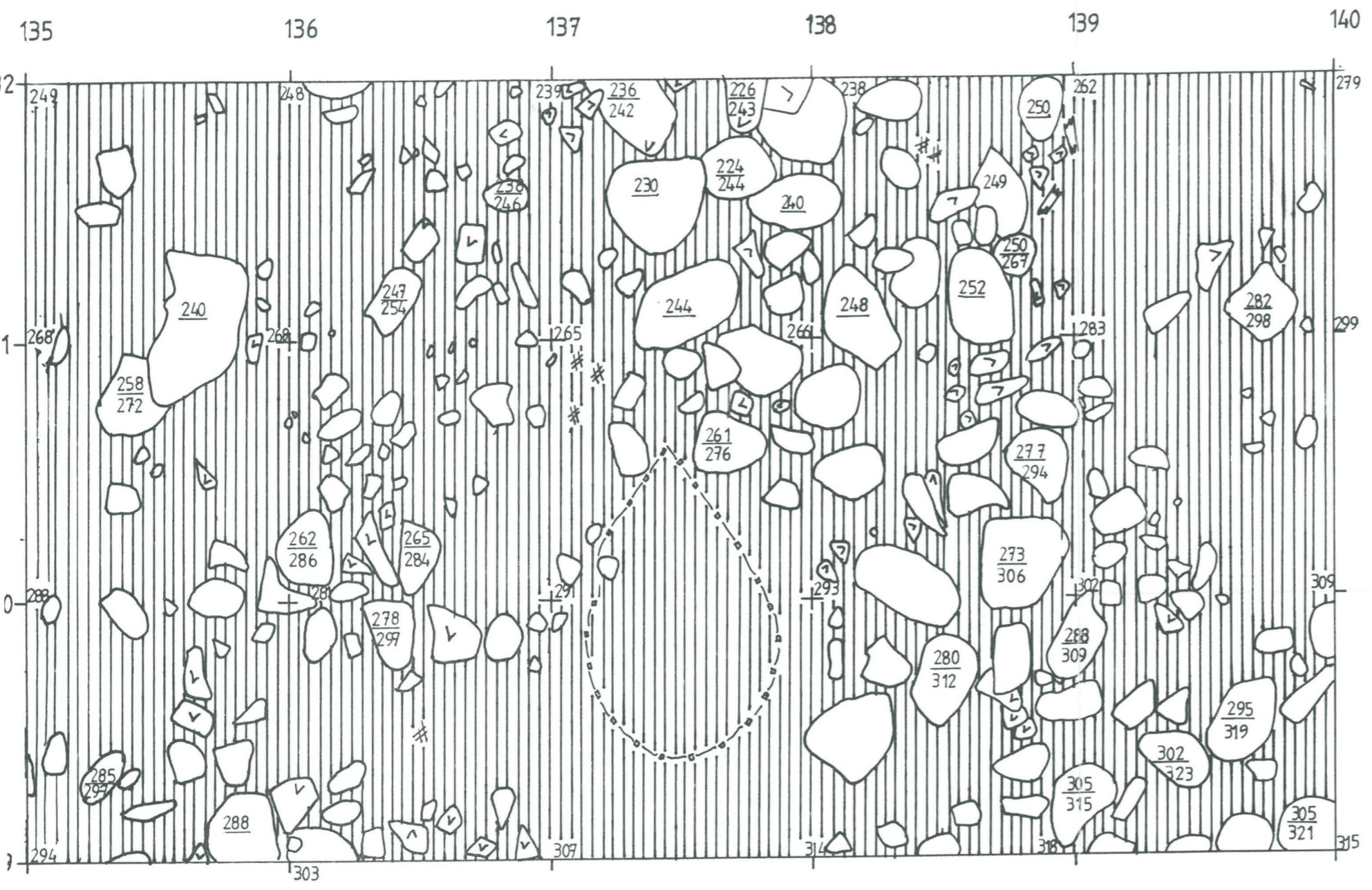
 HIILI

 PALANEEN SAVEN KESKITTYMÄ

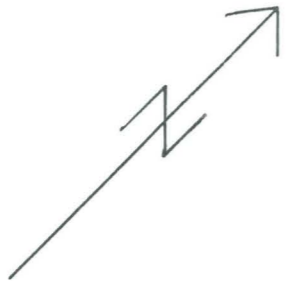
KORKEUSLUVUT TURPEEN PÄÄLTÄ
JA 1. TASOSTA

UUKUNIEMI PAPINNIEMI 1997	
Kartta 2	Rek.nro 3:64
Tasokaivausalueen 1. taso	
Turun yliopisto / Arkeologia	
Kp 91,05 m m.p.y. TI 073	MK 1:20
Piirt. kentällä Janne Harjula, puht. Maria Tamminen	
21.4.1998	

- TUMMANHARMAA HIEKKA
- KIVI
- LAAKAKIVI
- HIILI
- PUUJÄÄNNE
- PALANEEN SAVEN KESKITTYMÄ

UUKUNIEMI PAPINNIEMI 1997	
Kartta 3	Rek. nro 3:64
Tasokaivausalueen 2. taso	
Turun yliopisto / Arkeologia	
Kp 91,05 m m.p.y. TI 073	MK 1:20
Piirt. kentällä Janne Harjula, puht. Maria Tamminen	
21.4.1998	<i>Janne Harjula</i>

135

136

137

138

139

140

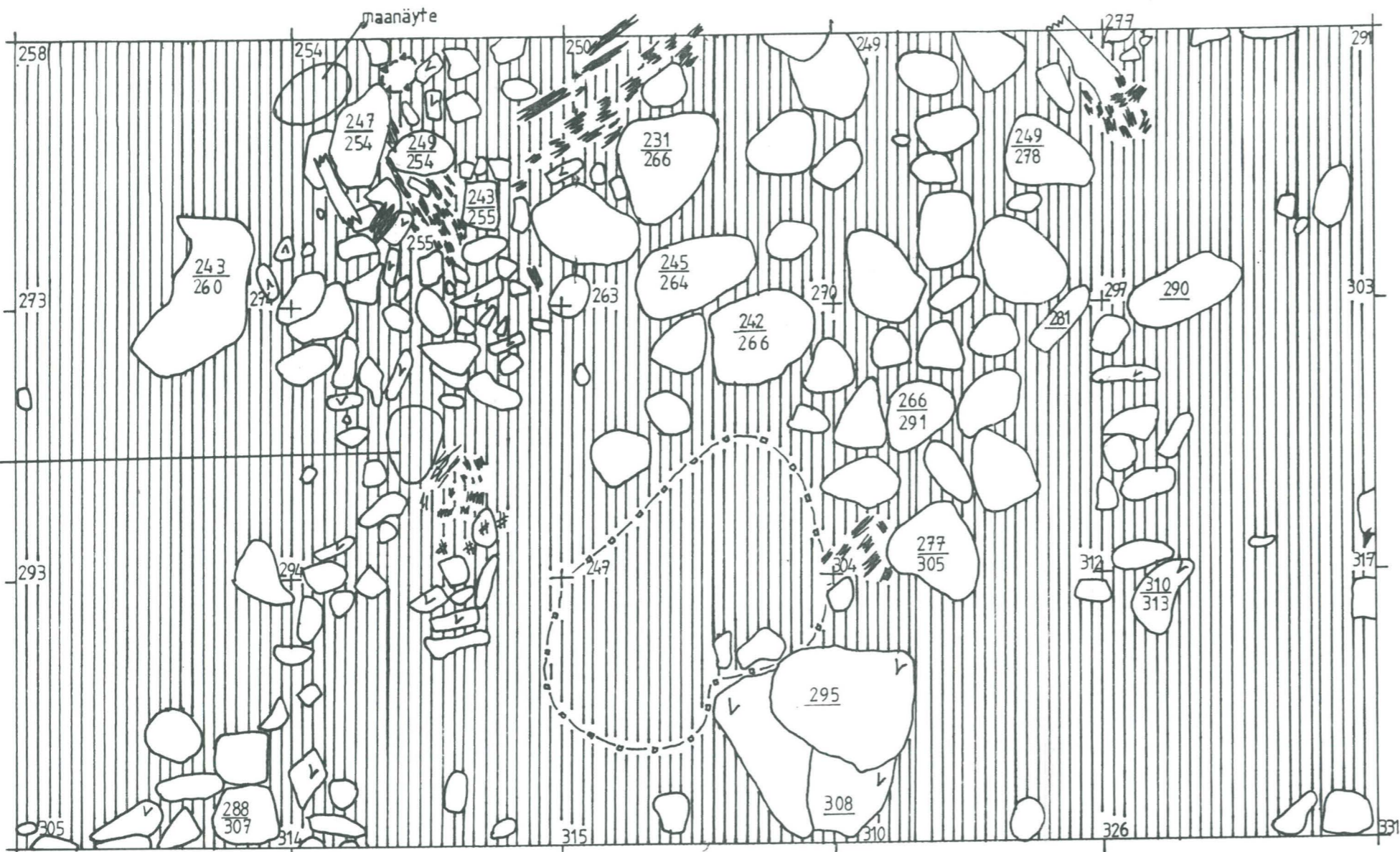
32

31

aanäyte

30

9

TUMMANHARMAA HIEKKA

KIVI

LAAKAKIVI

HIILI

PUUJÄÄNNE

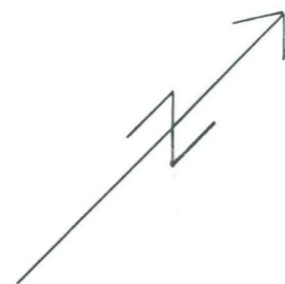
HIILTUNYT PUUJÄÄNNE

PALANEEN SAVEN KESKITTYMÄ

KERAMIKKAKESKITTYMÄ

UUKUNIEMI PAPINNIEMI 1997

Kartta 4

Rek.nro 3:64

Tasokaivausalueen 3. taso

Turun yliopisto / Arkeologia

Kp 91,05 m m.p.y. TI 073

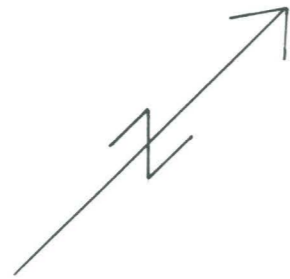
MK 1:20

Piirt. kentällä Janne Harjula, puht. Maria Tamminen

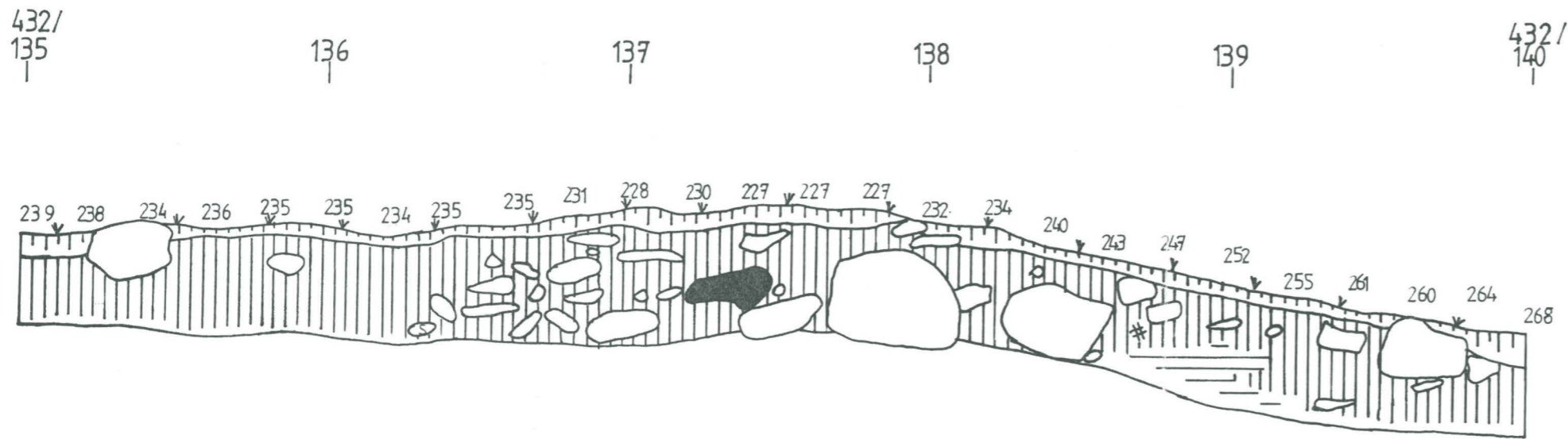
21.4.1998

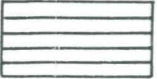
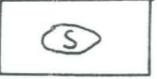

- VAALEA HIEKKA
- TUMMANHARMAA HIEKKA
- KIVI
- HIILI

UUKUNIEMI PAPINNIEMI 1997	
Kartta 5	Rek.nro 3:64
Tasokaivausalueen 4. taso	
Turun yliopisto / Arkeologia	
Kp 91,05 m m.p.y. TI 073	MK 1:20
Piirt. kentällä Janne Harjula, puht. Maria Tamminen	
21.4.1998	

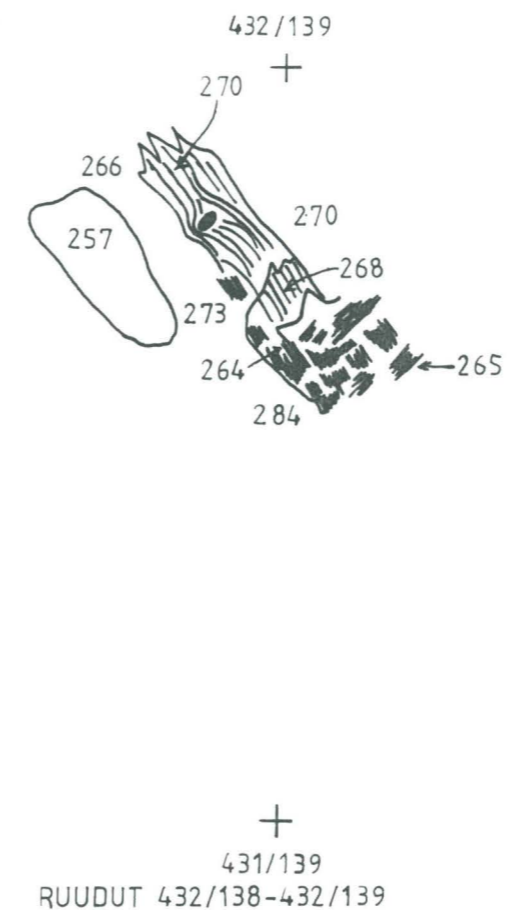
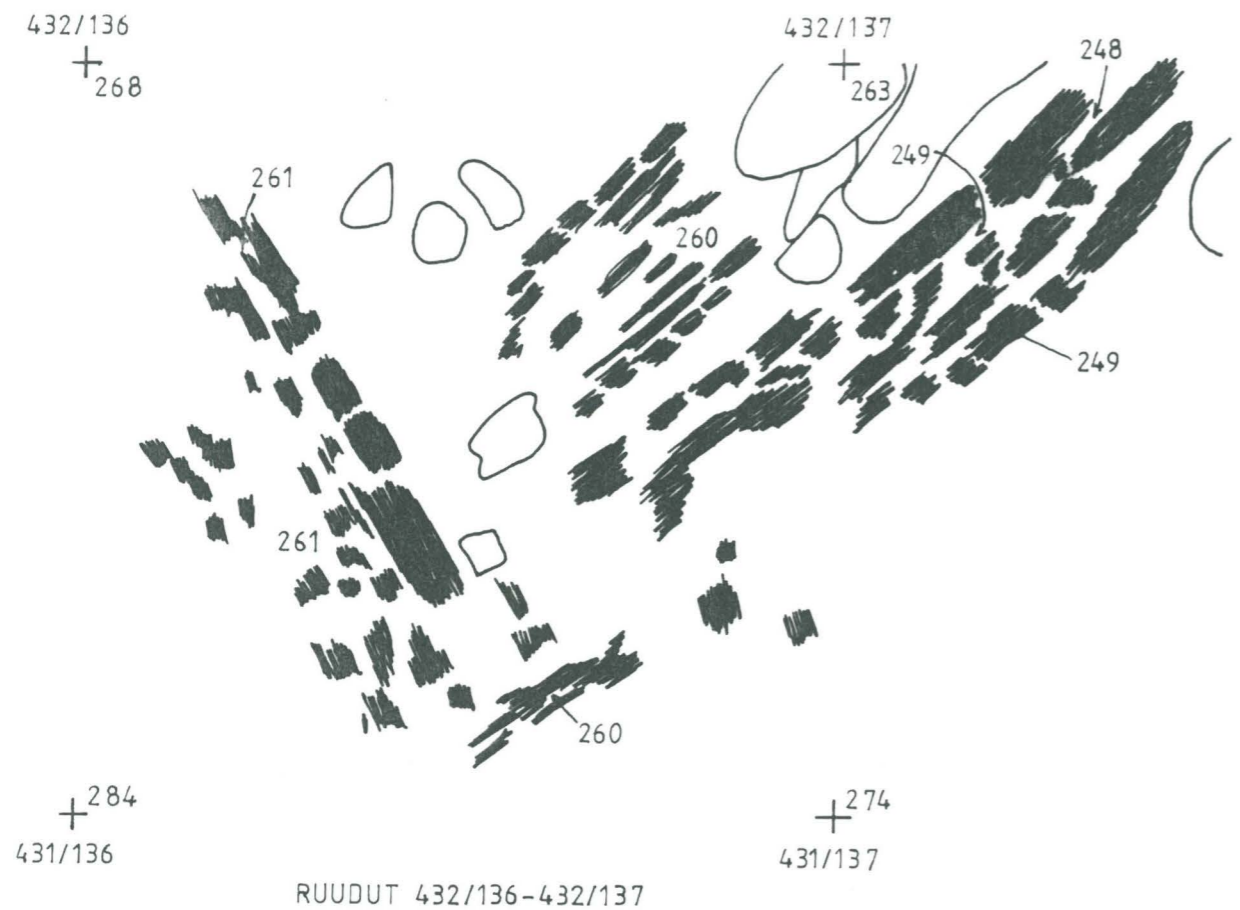

- VAALEA HIEKKA
- TURVE JA HUMUS
- TUMMANHARMAA HIEKKA
- NOKIMAA
- SILTTI
- KIVI
- HIILI
- HIILTYNYT PUUJÄÄNNE

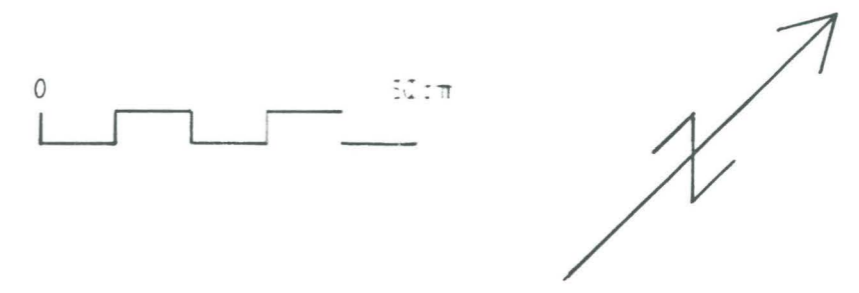
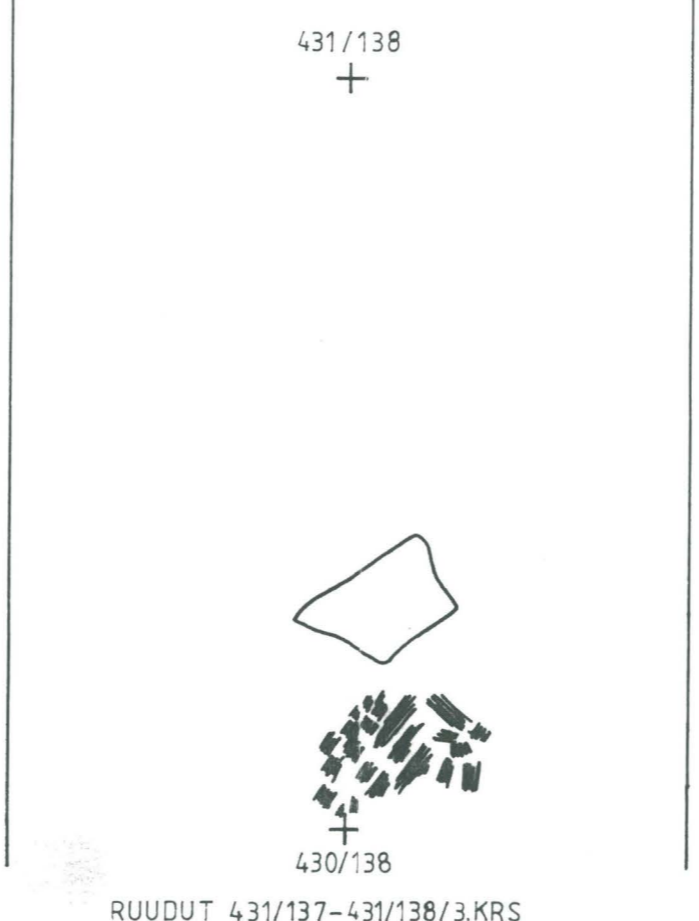
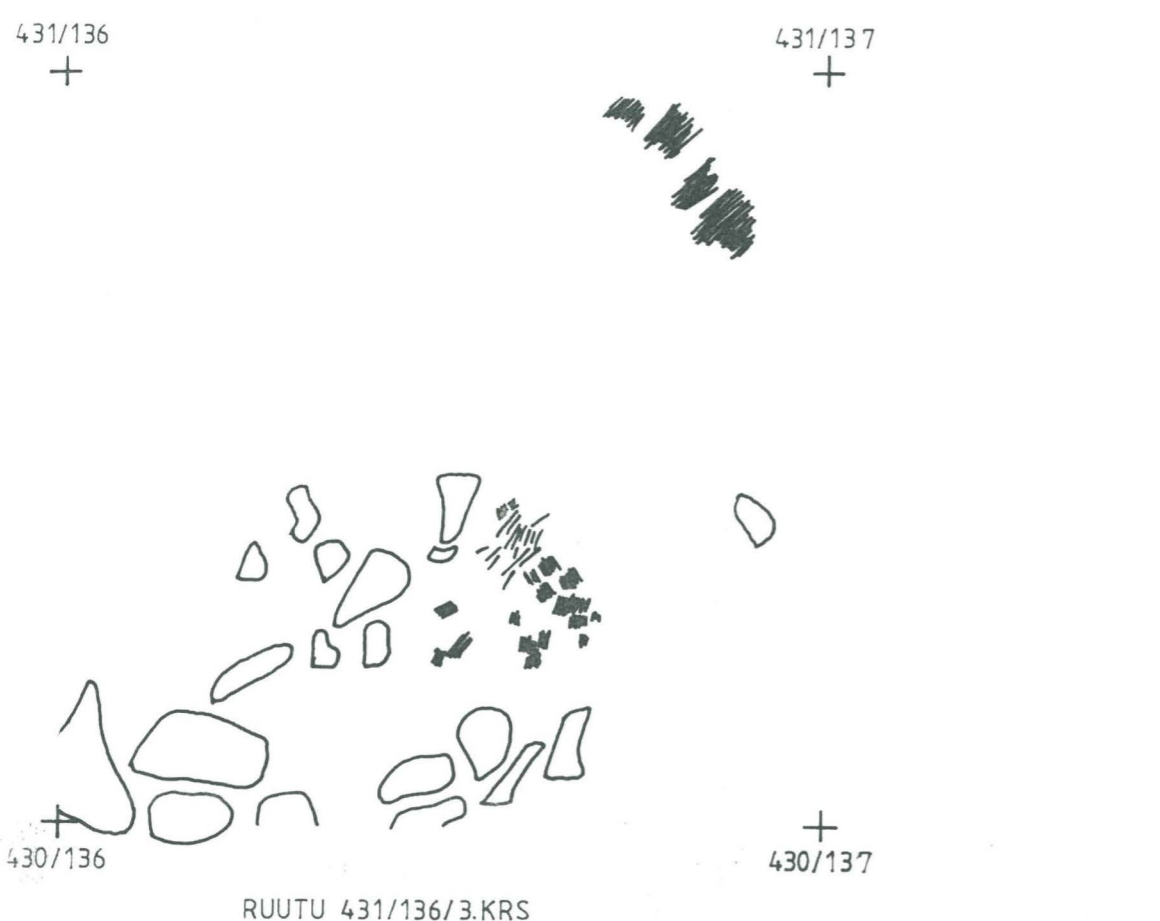

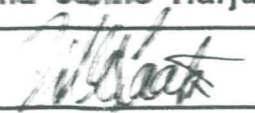
UUKUNIEMI PAPINNIEMI 1997	
Kartta 6	Rek.nro 3:64
Tasokaivausalueen luoteisprofiili	
Turun yliopisto / Arkeologia	
Kp 91,05 m m.p.y. TI 073	MK 1:20
Piirt. kentällä Janne Harjula, puht. Maria Tamminen	
21.4.1998	

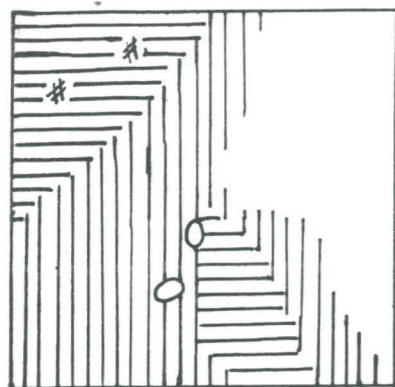

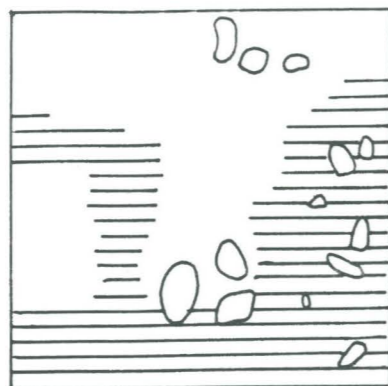
- HIILTUNYT PUU
- PUU
- KIVI
- TUMMANHARMAA HIEKKA

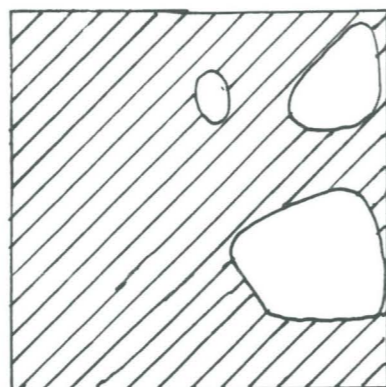
UUKUNIEMI PAPINNIEMI 1997	
Kartta 7	Rek. nro 3:64
Detaljikartat puujäänteistä	
Turun yliopisto / Arkeologia	
Kp 91,05 m m.p.y. TI 073	MK 1:10
Piirt. kentällä Janne Harjula, puht. Ville Laakso	
21.4.1998	

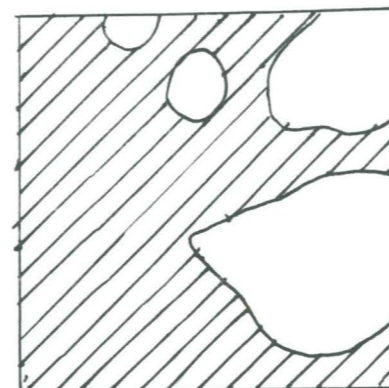
RUUTU 460/145
2.TASO

RUUTU 460/145
3.TASO

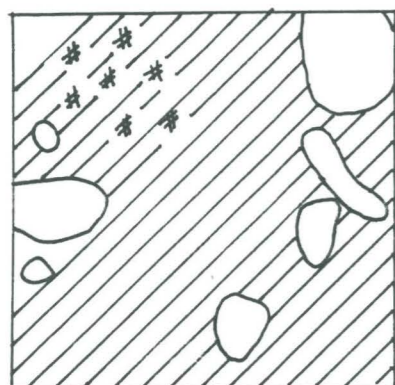
RUUTU 500/154
2.TASO

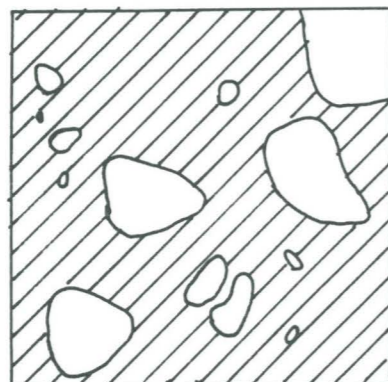
RUUTU 500/154
3.TASO

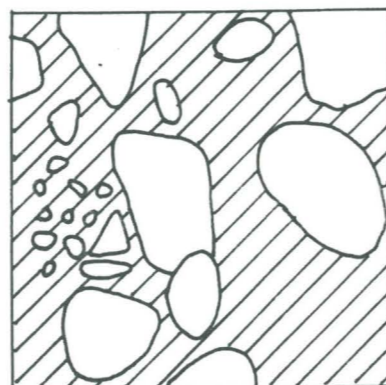
RUUTUT 510/144 - 510/145
3.TASO

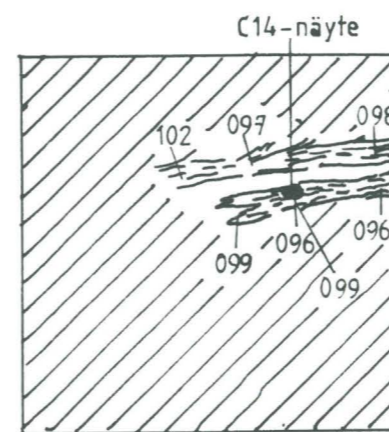
RUUTU 510/145
1.TASO

RUUTU 510/145
2.TASO

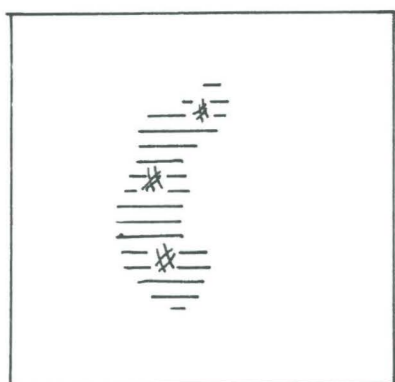

RUUTU 510/145
3.TASO

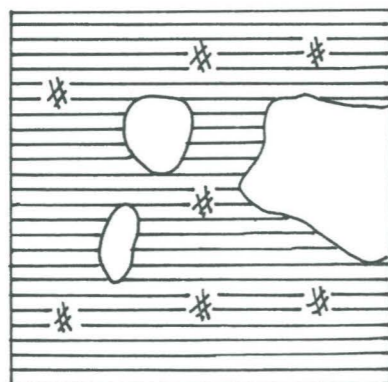

PUUJÄÄNTEET RUUDUSTA 450/135

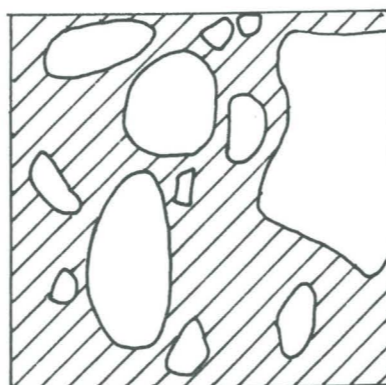
- VAALEA HIEKKA
- RUSKEA HIEKKA
- TUMMANHARMAA HIEKKA
- HARMAA HIEKKA
- VÄRJÄYTYMÄ
- KIVI
- HIILI
- SILTTI

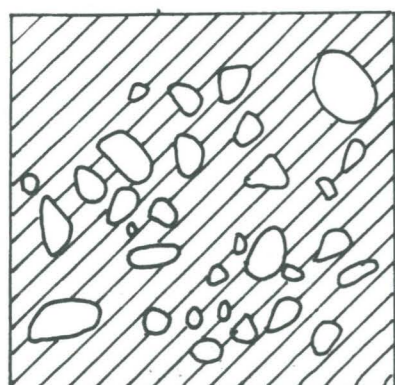
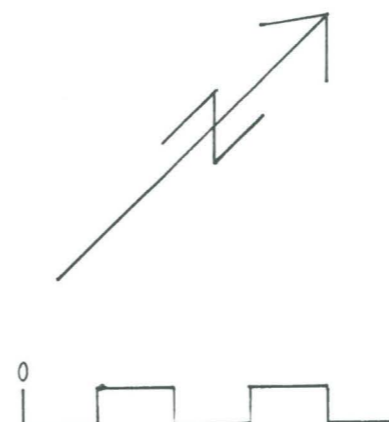
RUUTU 510/145
4.TASO

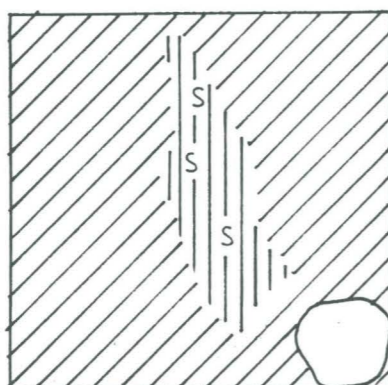
RUUTU 510/155
2.TASO

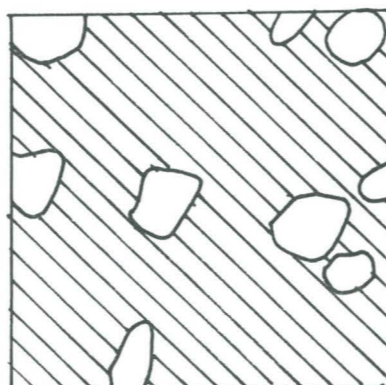
RUUTU 510/155
3.TASO

RUUTU 520/144
2.TASO

RUUTU 530/155
2.TASO

RUUTU 540/145
1.TASO

UUKUNIEMI PAPINNIEMI 1997	
Kartta 8	Pek.nro 3:64
Koerutujen tasokartat	
Turun yliopisto / Arkeologia	
Kp 91,05 m m.p.y. TI 073	MK 1:20
Piirt. kentällä Janne Harjula, puht. Maria Tamminen	
21.4.1998	

Historiallisen ajan asuinpaikkalöytöjä, jotka Turun yliopiston arkeologian oppiaine kaivautti Uukuniemen Papinniemen Kirkkokallion asuinpaikalta 30.6.-18.7.1997. Ks. Ville Laakson kaivauskertomus Turun yliopiston arkeologian oppiaineen arkistossa. Luetteloinut Ville Laakso.

Löydöt on luetteloitu lännestä alkaen ruuduittain ja kerroksittain. Tasokaivausalueen löydöt on luetteloitu ennen koeruutuja. Ruudut on numeroitu niiden länsikulman koordinaattien mukaan. Löytöpaikan tarkat koordinaatit on ilmoitettu, mikäli ne ovat tiedossa.

TASOKAIVAUSALUE

RUUTU 432/135

1. kerros

1. RAUTANIITTI

Nastamainen. Kanta litteä, pyöreähkö, halkaisijaltaan 15-16 mm. Piikki koukkumainen, pituudeltaan n. 15 mm. Löytöpaikan koordinaatit $x=431,70-432,00$; $y=135,60-136,00$; $z=255$.

2. SAVIASTIAN PALOJA, 9 kpl, 29,8 g

Yksi paloista reunapala dreijattua, tummaa keramiikkaa. Suurin pala molemmilta pinnoilta ruskea, ulkopinnalta silattu. Muut palat tummaa tai ruskeaa keramiikkaa. Kaikki kivimurskasekoitteisia.

3. LASIA, 1 kpl, 0,9 g

23 x 12 x 1,5 mm kokoinen pala hyvälaatuista vihertävää tasolasia. Seulalöytö.

4. PALANUTTA LUUTA, 1 kpl, 0,4 g

Vaaleaksi palanut.

5. PALANUTTA SAVEA, 259,7 g

Epämääräisen muotoisia paloja. Osassa kasvipainanteita ja ainakin osassa hiekka- tai kivimurskasekoitetta.

2. kerros

6. SAVIASTIAN PALOJA, 14 kpl, 33,9 g

Kivimurskasekoitteista keramiikkaa. Yleisväri ruskea, osa paloista toiselta tai molemmilta pinnoilta mustia. Yksi pala astian reunasta, yksi ilmeisesti astian suuosasta, toinen pinta puuttuu. Yksi pala huomattavan paksu, mahdollisesti astian pohjan taitteesta.

7. PALANUTTA SAVEA, 248,8 g

Väri vaihtelee harmaasta punaruskeaan. Osassa paloista on kasvipainanteita, osassa yksi tasattu pinta. Ainakin osassa kivimurskasekoitetta.

3. kerros
8. SAVIASTIAN PALOJA, 16 kpl, 68,8 g
Kivimurskasekoitteisia. Kaksi palaa ainekseltaan muita hienojakoisempia. Yleisväri ruskea, osassa paloista toinen tai molemmat pinnat mustia. Yksi pala astian reunasta, musta, melko karkea, dreijattu, reuna lähes suora, vain pieni pykälä astian sisäpuolella. Yhdessä kivimurskan lisäksi sekoitteena chamottea (?).
9. LASIA, 2 kpl, 2,3 g
Vihertävää hyvälaatuista lasia. Isompi pala loivasti kaareva. Seulalöytö.
10. PALANUTTA LUUTA, 2 kpl, 2,2 g
Epämääräisiä, vaaleaksi palaneita. Isompi huonosti palanut, hampaasta?
11. PALANUTTA SAVEA, 178,6 g
Epämääräisen muotoisia paloja, väri vaaleanruskeasta tummanharmaaseen. Ainakin yhdessä palassa yksi pinta tasattu, muutamassa palassa kasvipainanteita.
- RUUTU 431/135
Turvekerros
12. SAVIASTIAN PALA, 1 kpl, 4,4 g
Karkeaa kivimurskasekoitteista keramiikkaa. Kauttaaltaan punaruskea. Löytynyt ruudun pohjoisnurkan turvepaakkuja seulottaessa.
13. PALANUTTA SAVEA, 1 kpl, 0,9 g
Epämääräisen muotoinen tummanharmaa murunen. Löytynyt ruudun pohjoisnurkan turvepaakkuja seulottaessa.
1. kerros
14. RAUTAKOUKKU
Kaareva rautavartaasta taivutettu esine, jonka toisessa päässä on avonainen lenkki, toinen pää päättyy terävään kärkeen. Vartaan poikkileikkaus nelikulmainen. Pituus 139 mm, lenkkiosan ulkohalkaisija 30-40 mm, vartaan paksuus keskiosassa n. 8 mm. Padan tms. ripustamiseen käytetty? Löytöpaikan koordinaatit $x=430,85$; $y=136,00$; $z=271$.
15. RAUTAESINEEN KATKELMA
Putkimaisesta esineestä. Toisessa päässä paksunnos, joka on mahdollisesti putken suu. Putken paksuus 1-2 mm, sisähalkaisija 11-12 mm. Löytöpaikan koordinaatit $x=430,43$; $y=135,05$; $z=274$.
16. RAUTAESINEEN KATKELMA
Putkimaisesta esineestä. Keskellä paksunnos. Sisähalkaisija n. 12 mm. Samasta esineestä kuin edellinen nro. Löytöpaikan koordinaatit $x=430,15$; $y=135,60$; $z=286$.
17. SAVIASTIAN PALOJA, 8 kpl, 18,9 g
Kaksi reunapalaa, joista toinen ohut, lähes musta ja suorareunainen, toinen paksumpi ja loivasti profiloitu, ulkopinnalta tumma ja sisäpinnalta ruskea. Muut palat ruskeita ja karkeasekoitteisia.
18. PALANUTTA SAVEA, 177,0 g
Ainakin osassa hiekka- tai kivimurskasekoitetta, osassa kasvipainanteita.
2. kerros
19. VEITSI
Rautaa. Kokonaispituus 147 mm, josta ruoto 70 mm. Terän kärki sivulle vääntynyt. Terän leveys suurimmillaan 19 mm, paksuus suurimmillaan 3 mm. Teräosan kärjessä selkä taipuu kohti terää. Löytöpaikan koordinaatit $x=430,20$; $y=136,00$; $z=289$.
20. SAVIASTIAN PALOJA, 10 kpl, 29,2 g
Yksi pala pinnoitetaan tumma, lähes musta. Muut palat pinnoitetaan ruskeita, yhdessä palassa ulkopinnalla ohut punaruskea silaus. Kaksi palaa huomattavan karkeita. Kaikissa sekoitteena kivimurskaa. Suurimman koko 30 x 22 x 6 mm, pienimmän 13 x 8 x 4 mm.
21. LASIA, 1 kpl, 0,3 g
15 x 12 x 1 mm kokoinen pala hyvälaatuista tasolasia.
22. PALANUTTA SAVEA, 190,6 g
Muutamassa palassa tasattu pinta, joka on myös silattu. Osassa kasvipainanteita ja ainakin osassa kivimurskasekoitetta. Ainakin yksi pala tumma ja huokoiseksi kuonaantunut.
3. kerros
23. SAVIASTIAN PALOJA, 13 kpl, 102,8 g
Kivimurskasekoitteisia. Isoin pala saviainekseltaan vaalea, kuumuudessa deformatunut. Muut ruskeita tai mustia. Osassa karstaa. Yhdessä palassa yksinkertainen viivakoriste ulkopinnalla.
24. HAMMAS, 1 kpl, 2,7 g
Palamaton tai heikosti palanut. Lohjennut. Korkeus 25 mm, Suurin paksuus 13-14 mm. Sian tai lehmän?
25. PALANUTTA SAVEA, 146,6 g
Ainakin yhdessä palassa yksi tasattu pinta. Väri vaihtelee harmaasta ruskeaan. Ainakin osassa kivimurskasekoitetta, joissakin myös kasvipainanteita. Osa paloista tummia ja huokoiseksi kuonaantuneita.
- RUUDUT 431/135 2. kerros, 430/135 2. kerros, 432/136 3. kerros, 431/136 1.-3. kerrokset, 430/136 1.-3. kerrokset, 431/137 3. kerros, 430/137 1. kerros, 430/138 1. kerros ja 430/139 2. kerros
26. SAVIASTIAN PALOJA, 18 kpl, 401,5 g
Useammasta ruudusta löytyneitä paloja, jotka lienevät peräisin samasta astiasta. Osa liimattu yhteen. Kaksi palaa astian reunasta. Kivimurskasekoitteista, ruskeaa, dreijattua keramiikkaa. Astian seinämä ohenee suuta kohti.

RUUTU 430/135

1. kerros

27. SAVIASTIAN PALOJA, 11 kpl, 32,1 g
Kivimurskasekoitteista keramiikkaa. Yleisväri ruskea, osassa paloista toinen tai molemmat pinnat mustia. Yksi pala kuonaantunut, epämääräinen.
28. PALANUTTA LUUTA, 1 kpl, 0,8 g
Vaaleanharmaaksi palanut. Löytynyt heti turpeen alta.
29. PALANUTTA SAVEA, 70,5 g
Väri siniharmaasta tummanruskeaan. Kaksi palaa kuonaantuneita. Epämääräisen muotoisia.
2. kerros
30. SAVIASTIAN PALOJA, 5 kpl, 48,6 g
Kivimurskasekoitteista keramiikkaa. Palojen yleisväri tummanharmaa, kahden palan sisäpinta ruskea. Yksi pala astian reunasta, profiloitu, dreijattu, karstainen. Yhdessä palassa on yksinkertainen viivakoriste ulkopinnalla. Yksi pala kuumuudessa deformoitunut.
31. PALANUTTA LUUTA, 3 kpl, 1,0 g
Kaksi valkeaksi palanutta ja yksi ruskehtava pala.
32. PALANUTTA SAVEA, 111,4 g
Epämääräisen muotoisia paloja. Osassa kasvipainanteita ja osassa kivimurskasekoitetta. Väri harmaasta ruskeaan.
3. kerros
33. VEITSEN TERÄKATKELMA
Rautaa. Kärkiosasta, selkäpuoli kaartuu terää kohti. Koko 27 x 16 mm, suurin paksuus 2 mm. Seulalöytö.
34. SAVIASTIAN PALOJA, 8 kpl, 44,0 g
Kivimurskasekoitteista keramiikkaa. Palojen yleisväri ruskea, osassa toinen tai molemmat pinnat mustia. Yhden palan ulkopinnalla karstaa.
35. PALANUTTA SAVEA, 187,7 g
Epämääräisen muotoisia vaaleanruskeita tai harmaita paloja. Osassa kasvipainanteita ja ainakin yhdessä palassa myös tasaista pintaa. Ainakin osassa myös sekoitetta, lähinnä kivimurskaa. Kaksi palaa kuonaantuneita.

RUUTU 432/136

1. kerros

36. RAUDAN PALA, 1 kpl, 2,3 g
Pitkänomainen, katkelmallinen. Poikkileikkaus suorakaiteen muotoinen. Pituus 28 mm, paksuus 3-5 mm. Mahdollisesti naulasta.

37. SAVIASTIAN PALOJA, 2 kpl, 37,9 g
Toinen pala astian reunasta, tummaa kivimurskasekoitteista keramiikkaa, profiloitu, dreijattu. Toisen palan saviaines hienojakoista, väri ruskea, muoto epämääräinen.
38. PALANUTTA SAVEA, 162,3 g
Epämääräisen muotoisia paloja. Ainakin osassa kivimurskasekoitetta ja osassa kasvipainanteita. Väri vaihtelee harmaasta punaruskeaan.
2. kerros
39. RAUTANIITTI
Nastamainen. Kanta litteä, pyöreähkö, lohjennut, halkaisijaltaan n. 13 mm. Piikin pituus 6 mm. Seulalöytö.
40. SAVIASTIAN PALOJA, 10 kpl, 43,1 g
Kivimurskasekoitteista keramiikkaa. Palojen yleisväri ruskea, osassa toinen tai molemmat pinnat mustia. Paloista yksi on voimakkaasti kaartuva, huomattavan paksu ja karkea. Sen ulkopinta on harmaanruskea, sisäpinta tummanharmaa, saviaines on tummanharmaata ja sekoitteena runsaasti kivimurskaa.
41. RAUTAKUONAA, 1 kpl, 306,5 g
Pinta paikoin lasittunut, väri tumma. Seulasta.
42. PALANUTTA LUUTA, 1 kpl, 0,3 g
Vaaleaksi palanut.
43. PALANUTTA SAVEA, 471,4 g
Epämääräisen muotoisia paloja, joiden väri vaihtelee harmaasta ruskeaan. Ainakin osassa on kivimurskasekoitetta. Joissakin paloissa kasvipainanteita.
3. kerros
44. SAVIASTIAN PALOJA, 45 kpl, 347,1 g
Karkeaa kivimurskasekoitteista keramiikkaa. Sisäpinta punaruskea ja karkea, ulkopinta yleensä tumma ja paikoin karstainen, sisäpintaa sileämpi. Ainakin suurin osa peräisin samasta astiasta. Yksi pala astian reunasta, tumma ja kivimurskasekoitteinen, profiloitu, dreijattu, ulkopinta karstainen, mahdollisesti eri astiasta kuin muut palat. Löytyneet ruudussa olleiden puujäänteiden seasta ja osittain alta.
45. SAVIASTIAN PALOJA, 24 kpl, 181,1 g
Hyvin karkeata kivimurskasekoitteista keramiikkaa. Sisäpinta karkea ja tumman punaruskea, ulkopinta sileämpi, musta ja karstainen. Todennäköisesti samasta astiasta. Otettu talteen ruudussa olleesta keramiikkakeskittymästä, löytöpaikan koordinaatit $x=431,80-432,00$; $y=136,30-136,50$; $z=268$. Ks. kaivauskertomuksen tasokartat.
46. SAVIASTIAN PALOJA, 3 kpl, 80,1 g
Kivimurskasekoitteista keramiikkaa. Yhden palan sisäpinta harmaa, melko karkea, ulkopinta musta ja kiillotettu. Kaksi palaa pohjan taitteesta, ruskeita, huomattavan paksuja (10-11 mm) ja karkeita. Seulalöytöjä.

47. PALANUTTA LUUTA, 5 kpl, 4,4 g
Yksi paloista tumma, muut vaaleanruskeita. Seulalöytö.
48. SAVITHIIVISTETTÄ, 2 kpl, 29,1 g
Pienempi paloista melko tummaksi palanut, isompi vaaleanruskea. Molempien palojen toisella sivulla näkyy puun aiheuttama painanne, toinen puoli on epämääräinen. Paloissa on sekoitteena hiekkaa tai kivimurskaa. Isompi pala on löytynyt ruudussa olleiden puujäänteiden seasta, pienempi on seulalöytö.
49. PALANUTTA SAVEA, 173,7 g
Epämääräisen muotoisia harmaita ja ruskeita paloja. Ainakin osassa sekoitetta. Palat löytyneet ruudussa olleiden puujäänteiden seasta.
50. PALANUTTA SAVEA, 263,4 g
Epämääräisen muotoisia paloja, väri vaaleanharmaasta lähes mustaan. Osassa kasvipainanteita. Ainakin yhdessä palassa myös tasattua pintaa. Ainakin osassa kivimurskasekoitetta. Seulasta.
- RUUTU 431/136
1. kerros
51. VEITSEN TERÄKATKELMA
Rautaa. Kärkiosasta, selkäosa suora. Mitat 24 x 12 x 2 mm. Seulalöytö.
52. RAUDAN PALA, 1 kpl, 2,3 g
Pitkänomainen, loivasti s:n muotoinen, poikkileikkaukseltaan epämääräinen. Pituus 27 mm, paksuus 4-5 mm. Naulasta?
53. SAVIASTIAN PALOJA, 5 kpl, 19,1 g
Kivimurskasekoitteista ruskeaa tai mustaa keramiikkaa.
54. PALANUTTA LUUTA, 2 kpl, 2,5 g
Vaaleaksi palaneita epämääräisen muotoisia paloja.
55. PALANUTTA SAVEA, 41,0 g
Epämääräisen muotoisia paloja, joista suurin kauttaaltaan tumma, kasvipainanteinen. Muiden väri harmaasta ruskeaan.
2. kerros
56. SAVIASTIAN PALA, 1 kpl, 0,4 g
Melko tummaa, hiekka- tai kivimurskasekoitteista keramiikkaa. Löytynyt ruudussa olleesta keramiikkakeskitymästä.
57. PALANUTTA SAVEA, 2 kpl, 2,5 g
Epämääräisen muotoisia ruskeita paloja. Ainakin toisessa sekoitetta, mahdollisesti hiekkaa.
3. kerros
58. PRONSSIHELA
Suorakaiteenmuotoinen, levymäinen, puhkonainen. Takapuolella kaksi kiinnitysnastaa. Etupuolella koristeena voimakkaasti tyyliteltyä eläin- tai kasviornamentiikkaa. Koko 25 x 18 mm, levyosan paksuus 1,5 mm, nastojen pituus 3 mm. Löytöpaikan koordinaatit x=430,70; y=136,70; z=274.
59. SAVIASTIAN PALOJA, 7 kpl, 60,5 g
Kivimurskasekoitteista keramiikkaa. Sisäpinta punaruskea, ulkopinta musta. Otettu talteen ruudussa olleesta keramiikkakeskitymästä; todennäköisesti samasta astiasta.
60. SAVIASTIAN PALOJA, 4 kpl, 8,8 g
Kivimurskasekoitteista keramiikkaa. Yleisväri punaruskea. Yhden palan sisäpinta musta ja karstainen, ulkopinta punaharmaa; saviaines punertavaa, sekoite melko hienojakoista.
61. PALANUTTA LUUTA, 5 kpl, 2,0 g
Harmaiksi tai vaaleanruskeiksi palaneita. Seulalöytö.
62. PALANUTTA SAVEA, 8 kpl, 7,4 g
Huomattavan ohuita (1-3 mm), vaaleanruskeita levymäisiä paloja. Seulalöytö.
63. PALANUTTA SAVEA, 267,3 g
Epämääräisen muotoisia harmaita ja vaaleanruskeita paloja. Osassa kasvipainanteita, osassa hiekka- tai kivimurskasekoitetta. Joissakin paloissa on myös tasaista pintaa.
- RUUTU 430/136
Turvekerros
64. PALANUTTA SAVEA, 6 kpl, 14,8 g
Epämääräisen muotoisia, harmaita ja vaaleanruskeita paloja. Löytyneet turvepaakkuja seulottaessa.
1. kerros
65. VISKARI
Rautaa. U:n muotoinen esine, jonka sakarat päättyvät piikkeihin; toinen katkennut. Ehjän sakaran pituus 22 mm, sakaroiden väli 38 mm. Kokonaismitat 39 x 33 x 17 mm. Löytöpaikan koordinaatit x=429,80; y=136,80; z=298.
66. PALANUTTA PIITÄ?, 1 kpl, 2,6 g
Epämääräisen muotoinen pala valkeaa, kovaa ainetta. Mitat 20 x 18 x 6 mm.
67. PALANUTTA SAVEA, 101,6 g
Vaihtelevan kokoisia ja muotoisia paloja. Ainakin kahdessa palassa on tasainen pinta, joka on myös silattu. Ainakin kahdessa palassa on kivimurskasekoitetta. Osassa paloista on kasvipainanteita.

2. kerros
68. SAVIASTIAN PALA, 3 kpl, 9,4 g
Kivimurskasekoitteista tummaa keramiikkaa. Isoimman palan sisäpinnalla paksu musta karsta.
69. PALANUTTA SAVEA, 36,9 g
Epämääräisen muotoisia vaaleanruskeita paloja. Osassa kasvipainanteita, osassa hiekka- tai kivimurskasekoitetta.
3. kerros
70. SAVIASTIAN PALOJA, 16 kpl, 58,7 g
Melko karkeaa kivimurskasekoitteista keramiikkaa. Yleisväri ruskea, muutamassa palassa molemmat pinnat mustia. Kolmesta palasta puuttuu toinen pinta, yhden palan ulkopinnalla karstaa. Yhdessä palassa kasvipainanteita; saattaa olla muutakin kuin keramiikkaa.
71. PALANUTTA LUUTA, 1 kpl, 14,4 g
Ruskeaksi palanut. Nisäkkään raajasta. Pituus 76 mm.
72. PALANUTTA SAVEA, 463,5 g
Epämääräisen muotoisia paloja. Ainakin osassa kivimurska- tai hiekkasekoitetta ja osassa kasvipainanteita. Muutamassa palassa myös tasaista pintaa. Väri vaihtelee harmaasta ruskeaan.
- RUUTU 432/137
Turvekerros
73. PALANUTTA SAVEA, 2 kpl, 3,9 g
Epämääräisen muotoisia ruskeita paloja. Molemmissa paloissa kasvipainanteita. Löydetty pintaturpeesta sitä seulottaessa.
1. kerros
74. SAVIASTIAN PALOJA, 3 kpl, 12,4 g
Kivimurskasekoitteista keramiikkaa. Suurin pala savimassaltaan karkeaa, sisäpinta punaruskea, ulkopinta tumma, melkein musta.
75. PALANUTTA SAVEA, 82,7 g
Epämääräisen muotoisia vaaleanruskeita ja harmaita paloja. Osassa on kasvipainanteita ja ainakin osassa sekoitteenä hiekkaa tai kivimurskaa.
2. kerros
76. PALANUTTA SAVEA, 44,6 g
Epämääräisen muotoisia vaaleanruskeita tai harmaita paloja. Osassa on kasvipainanteita ja ainakin osassa sekoitetta, hiekkaa tai kivimurskaa.
3. kerros
77. SAVIASTIAN PALA, 1 kpl, 9,1 g
Molemmat pinnat tummia, saviaines tummanruskeaa. Sekoitteenä hiekkaa tai kivimurskaa. Astian pohjasta.
78. LASIA, 1 kpl, 0,2 g
Hyvälaatuista vihertävää tasolasia. Koko 12 x 8 x 1 mm.
79. PALANUTTA LUUTA, 15 kpl, 17,5 g
Mustaksi palaneita nisäkkään luita, melko isoja paloja. Suurin pala on raajasta, koko 51 x 30 x 25 mm.
80. PALANUTTA SAVEA, 60,9 g
Epämääräisen muotoisia, vaaleanruskeita paloja. Ainakin osassa kivimurska- tai hiekkasekoitetta ja ainakin yhdessä kasvipainanteita.
- RUUTU 431/137
1. kerros
81. SAVIASTIAN PALOJA, 3 kpl, 16,1 g
Kivimurskasekoitteista melko karkeaa keramiikkaa. Väri kauttaaltaan ruskea, yhden palan ulkopinta musta ja karstainen.
82. PALANUTTA SAVEA, 972,6 g
Useammassa palassa on yksi pinta tasattu. Osassa paloista on kasvipainanteita ja ainakin osa on kivimurskasekoitteisia. Löydetty ruudussa olleesta palaneen saven keskittymästä (ks. kaivauskertomuksen kartta).
2. kerros
83. SAVIASTIAN PALA, 1 kpl, 2,2 g
Sisäpinta harmaa, ulkopinta vaaleanruskea. Osittain kuonaantunut.
84. PALANUTTA SAVEA, 2904,5 g
Osassa paloista yksi sivu tasattu, osassa myös kasvipainanteita. Ainakin osassa sekoitteenä kivimurskaa. Ainakin yksi pala hyvin tumma ja osittain kuonaantunut.
3. kerros
85. PALANUTTA SAVEA, 3108,2 g
Osassa paloista yksi tasattu pinta, osassa kasvipainanteita ja ainakin osassa hiekka- tai kivimurskasekoitetta.
- RUUTU 430/137
Turvekerros
86. PALANUTTA SAVEA, 15 kpl, 26,8 g
Vaaleanruskeita, epämääräisen muotoisia paloja. Ainakin osassa kasvipainanteita ja osassa myös sekoitetta, lähinnä kivimurskaa. Löytöpaikan koordinaatit x=429,00-429,50; y=137-137,50.

1. kerros
87. SAVIASTIAN PALA, 1 kpl, 6,2 g
Kivimurskasekoitteinen. Ulkopinta tummanruskea, sisäpinta musta ja karstainen.
88. PALANUTTA SAVEA, 955,8 g
Ainakin osassa paloista sekoitteena hiekkaa tai kivimurskaa, osassa on kasvipainanteita. Useassa palassa myös tasaista pintaa. Löydetty ruudun pohjoisnurkasta, samasta palaneen saven keskittymästä kuin ruudussa 431/137.
89. PALANUTTA SAVEA, 146,7 g
Epämääräisen muotoisia paloja. Osassa kasvipainanteita ja ainakin osassa sekoitetta. Muutamassa palassa yksi tasattu pinta. Löytöpaikan koordinaatit $x=429,00-429,50$; $y=137,50-138,00$.
90. PALANUTTA SAVEA, 1051,4 g
Osassa paloista yksi tasattu pinta. Osassa paloista kasvipainanteita ja ainakin osassa sekoitteena hiekkaa tai kivimurskaa. Otettu talteen muualta ruudusta kuin edellinen nro.
2. kerros
91. SAVIASTIAN PALOJA, 3 kpl, 14,3 g
Kivimurskasekoitteista keramiikkaa. Yksi pala kauttaaltaan musta. Muiden yleisväri harmaa tai ruskea.
92. PALANUTTA LUUTA, 1 kpl, 0,1 g
Ruskeaksi palanut, toiselta puolelta huokoinen pala.
93. PALANUTTA SAVEA, 6849,6 g
Useissa paloissa on yksi tasainen pinta. Osassa on kasvipainanteita sekä ainakin osassa myös kivimurska- tai hiekkasekoitetta.
3. kerros
94. PALANUTTA SAVEA, 1008,7 g
Muutamassa palassa yksi pinta tasattu. Ainakin osassa paloista on hiekka- tai kivimurskasekoitetta, osassa kasvipainanteita.
- RUUDUT 432/138
1. kerros
95. SAVIASTIAN PALA, 1 kpl, 2,8 g
Saviaines tummanharmaata, sekoite hiekkaa tai kivimurskaa. Sisäpinta tummanharmaa, ulkopinta ruskea. Koko 21 x 17 x 6 mm.
96. PALANUTTA LUUTA, 1 kpl, 0,1 g
Vaaleaksi palanut. Seulalöytö.
97. SAVITHIVISTETTÄ, 2 kpl, 2,2 g
Kaksi vaaleanruskeaa palaa, joiden toisella pinnalla hirren tms. puun aiheuttama painanne. Seulalöytö.
98. PALANUTTA SAVEA, 70,0 g
Osassa paloista kasvipainanteita ja ainakin osassa sekoitteena kivimurskaa. Yksi paloista levymäinen, jossa kaksi tasaista pintaa.
2. kerros
99. SAVIASTIAN PALOJA, 4 kpl, 19,4 g
Yksi paloista reunapala, dreijattua kivimurskasekoitteista keramiikkaa. Suurin paloista hyvin karkea, kivimurskasekoitteinen, kauttaaltaan tummanharmaa. Yksi paloista huomattavan ohut, sekoitteeltaan hieno, ruskea.
100. SAVITHIVISTETTÄ?, 1 kpl, 1,9 g
Vaaleanruskeaksi palanutta savea, jonka toisella pinnalla on todennäköisesti puun aiheuttama painanne. Seulalöytö.
101. PALANUTTA SAVEA, 63,7 g
Ainakin yhdessä palassa on yksi tasattu pinta. Ainakin osassa kivimurskasekoitetta.
3. kerros
102. SAVIASTIAN PALOJA, 4 kpl, 16,3 g
Kivimurskasekoitteista keramiikkaa. Palojen yleisväri ruskea, kaksi palaa molemmilta pinnoiltaan mustia.
103. PALANUTTA LUUTA, 1 kpl, 0,7 g
Vaaleaksi palanut levymäinen pala.
104. SAVITHIVISTETTÄ, 2 kpl, 3,7 g
Kaksi vaaleanruskeaksi palanutta palaa, joiden toisella puolella on hirren tms. puun aiheuttama painanne. Saviaines hienojakoista. Seulalöytö.
105. PALANUTTA SAVEA, 221,3 g
Osassa kasvipainanteita, osassa myös tasaista pintaa. Ainakin osassa sekoitteena hiekkaa tai kivimurskaa. Kolme suurikokoisempaa palaa kuonamaisiksi palaneita.
- RUUDUT 432/138 ja 432/139
2. ja 3. kerros
106. PALANUTTA SAVEA, 13 kpl, 8,1 g
Epämääräisen muotoisia, harmaita ja vaaleanruskeita paloja. Otettu talteen ruutujen rajalla olleiden puujäänteiden ympäriltä.
3. kerros
107. SAVITHIVISTETTÄ, 1 kpl, 14,3 g
Heikosti palanut, tummanharmaa, pituus 73 mm. Poikkileikkaukseltaan kolmionmuotoinen; molemmilla sivuilla hirren aiheuttama painanne. Tiivisteessä näkyy myös kasvipainannetta, joka lienee peräisin sammalesta. Liimattu yhteen kahdesta palasta, joista toinen löytyi ruudusta 432/138 ja toinen ruudusta 432/139. Ruudusta 432/139 löytynyt pala oli kohdassa $x=431,62$; $y=139,03$ alkuperäisellä paikallaan molempien ruutujen alueelle ulottuneiden puujäänteiden välissä.

- RUUTU 431/138
1. kerros
108. PALANUTTA SAVEA, 91,5 g
Ainakin yhdessä palassa yksi pinnoista tasattu. Osassa kasvipainanteita ja osassa kivimurskasekoitetta.
2. kerros
109. SAVIASTIAN PALOJA, 3 kpl, 8,5 g
Harmaaruskeita, hiekka- tai kivimurskasekoitteisia paloja. Yksi paloista on saviainekseltaan muita hienojakoisempi.
110. PALANUTTA LUUTA, 1 kpl, 0,6 g
Harmaaksi palanut, epämääräisen muotoinen.
111. PALANUTTA SAVEA, 213,2 g
Muutamassa palassa tasattua pintaa. Osassa hiekka- tai kivimurskasekoitetta, joissakin paloissa kasvipainanteita. Yksi pala kuonaantunut.
3. kerros
112. SAVIASTIAN PALOJA, 2 kpl, 6,7 g
Toinen paloista hyvin tumma, toinen ruskea. Hiekka- tai kivimurskasekoitteisia.
113. SAVITIIVISTETTÄ, 2 kpl, 6,2 g
Molemmissa paloissa on ainakin toisella puolella hirren tms. puun aiheuttama painanne. Seulalöytö.
114. PALANUTTA SAVEA, 54,2 g
Epämääräisen muotoisia paloja. Osassa kasvipainanteita ja ainakin yhdessä myös tasaista pintaa. Väri vaihtelee vaaleanharmaasta ruskeaan. Otettu talteen ruudussa olleen puujäänteen tuntumasta.
115. PALANUTTA SAVEA, 174,1 g
Epämääräisen muotoisia harmaita ja vaaleanruskeita paloja. Ainakin osassa kivimurska- tai hiekkasekoitetta. Osassa kasvipainanteita. Muutamassa palassa myös tasaista pintaa. Yksi paloista voimakkaasti kuonaantunut.
- RUUTU 430/138
1. kerros
116. SAVIASTIAN PALOJA, 3 kpl, 4,1 g
Kivimurskasekoitteista keramiikkaa, tummanruskeita paloja.
117. LASIA, 1 kpl, 0,3 g
Vihertävää tasolasia. Huonokuntoiseksi syöpynyt. Koko 18 x 8 x 1 mm.
118. PALANUTTA SAVEA, 38,2 g
Epämääräisen muotoisia harmaita ja ruskeita paloja. Ainakin osassa hiekka- tai kivimurskasekoitetta ja muutamassa palassa kasvipainanteita.

2. kerros
119. SAVIASTIAN PALOJA, 4 kpl, 23,0 g
Kivimurskasekoitteista keramiikkaa. Yleisväri ruskea, kahden palan ulkopinta musta. Yksi paloista ainekseltaan hienojakoinen, sisäpinnalta harmaa ja ulkopinnalta ruskea.
120. PALANUTTA SAVEA, 127,7 g
Epämääräisen muotoisia paloja, väriltään harmaasta punaruskeaan. Ainakin osassa kivimurskasekoitetta ja osassa kasvipainanteita. Yhdessä palassa sormenjalkia.
2. tai 3. kerros
121. SAVIASTIAN PALA, 1 kpl, 29,9 g
Kivimurskasekoitteista keramiikkaa. Sisäpinta punaruskea, ulkopinta tummanharmaa. Astian pohjan taitteesta. Otettiin talteen kaivausalueen reunan päältä, on peräisin tämän ruudun 2. tai 3. kaivauskerroksesta.
3. kerros
122. SAVIASTIAN PALA, 1 kpl, 8,5 g
Lasittamatonta, kivimurskasekoitteista ja melko karkeaa keramiikkaa. Molemmat pinnat ja saviaines tummaa, lähes mustaa. Koko 43 x 25 x 6 mm.
123. PALANUTTA SAVEA, 143,8 g
Epämääräisen muotoisia, harmaita ja ruskeita paloja. Ainakin osassa kivimurskasekoitetta. Ainakin yhdessä palassa tasoitettu pinta, joka on myös silattu.
- RUUTU 432/139
1. kerros
124. SAVIASTIAN PALA, 1 kpl, 1,7 g
Sisäpinta harmaa, ulkopinta melkein musta ja karstainen. Kivimurskasekoite.
125. SAVITIIVISTETTÄ?, 1 kpl, 4,8 g
Poikkileikkaukseltaan kolmionmuotoinen pala, jonka toisella kyljellä mahdollisesti puun aiheuttama painanne. Osittain epämääräisen muotoiseksi palanut ja kuonaantunut. Seulalöytö.
126. PALANUTTA SAVEA, 16 kpl, 79,7 g
Epämääräisen muotoisia paloja. Suurin on osittain kuonaantunut. Osassa kasvipainanteita. Ainakin osassa sekoitetta.
2. kerros
127. SAVIASTIAN PALOJA, 2 kpl, 10,3 g
Ohutta ja melko sileäpintaista kivimurskasekoitteista keramiikkaa. Molemmissa paloissa pinnat tummanharmaat.
128. PALANUTTA SAVEA, 252,5 g
Ainakin kahdessa palassa yksi pinta tasattu. Osassa paloista kasvipainanteita ja ainakin osassa kivimurskasekoitetta.

3. kerros
129. SAVIASTIAN PALOJA, 3 kpl, 21,8 g
Kivimurskasekoitteista keramiikkaa. Palojen yleisväri ruskea, osassa toinen tai molemmat pinnat mustia. Suurin pala pohjan taitteesta.
130. PALANUTTA SAVEA, 5 kpl, 22,7 g
Yhdessä palassa selvä tasattu pinta; väri vaaleanruskea. Yksi pala osittain kuonaantunut ja tummanharmaa. Ainakin kahdessa palassa kasvipainanteita.
131. KUONAA, 4 kpl, 0,9 g
Pieniä paloja huokoiseksi kuonaantunutta savea tms.
- RUUTU 431/139
Turvekerros
132. PALANUTTA SAVEA, 1 kpl, 1,0 g
Epämääräisen muotoinen ruskea pala. Löytynyt turpeesta sitä seulottaessa.
1. kerros
133. PALANUTTA SAVEA, 8 kpl, 12,7 g
Epämääräisen muotoisia harmaita ja ruskeita paloja. Ainakin osassa hiekka- tai kivimurskasekoitetta.
2. kerros
134. SAVIASTIAN PALOJA, 3 kpl, 6,4 g
Yhdessä palassa ulkopinta tummanharmaa, sisäpinta vaaleanruskea, kahdessa muussa palassa molemmat pinnat ruskeita. Saviaines kaikissa ruskeaa tai punaruskeaa. Palat kivimurska- tai hiekkasekoitteisia.
135. PALANUTTA SAVEA, 241,7 g
Epämääräisen muotoisia ruskeita paloja. Ainakin osassa on kivimurskasekoitetta.
3. kerros
136. SAVIASTIAN PALOJA, 2 kpl, 33,8 g
Kivimurskasekoitteista keramiikkaa. Isompi pala astian reunasta, tumma, karstainen, profiloitu, dreijattu. Pienempi pala epämääräinen, harmaa/ruskea, lohjennut.
137. SAVITIIVISTETTÄ, 2 kpl, 4,9 g
Toinen pala poikkileikkaukseltaan kolmionmuotoinen; toisella sivulla on puun aiheuttama painanne. Toisen palan toisella sivulla puun vuosirenkaiden aiheuttama painanne. Seulalöytöjä.
138. PALANUTTA SAVEA, 1 kpl, 0,7 g
Harmaaksi palanut palanen, jonka toisella puolella on kasvipainanteita ja toisella puolella kankaan tms. verkon aiheuttama painanne.

139. PALANUTTA SAVEA, 9 kpl, 19,8 g
Epämääräisen muotoisia. Väri harmaasta ruskeaan. Ainakin yhdessä palassa yksi tasattu pinta. Osassa kasvipainanteita.
- RUUTU 430/139
1. kerros
140. RAUTAESINEEN KATKELMA
Epämääräinen, ruostunut. Poikkileikkaus suorakaiteen muotoinen. Mitat 24 x 8 x 5 mm. Seulalöytö.
2. kerros
141. SAVIASTIAN PALOJA, 2 kpl, 5,4 g
Molemmat palat kivimurskasekoitteisia. Toinen pala astian reunasta, ruskea, dreijattu. Pienempi pala kauttaaltaan tummanharmaa.
142. PALANUTTA LUUTA, 1 kpl, 1,1 g
Vaaleaksi palanut.
143. PALANUTTA SAVEA, 86,2 g
Epämääräisen muotoisia paloja. Ainakin yhdessä palassa kasvipainanteita. Väri harmaasta ruskeaan. Ainakin osassa sekoitetta.
3. kerros
144. SAVIASTIAN PALOJA, 5 kpl, 26,9 g
Kivimurskasekoitteista tummapintaista keramiikkaa. Osa paloista kuumuudessa deformatuneita.
- KOERUUDUT**
- RUUTU 540/145
1. kerros
145. PALANUTTA SAVEA, 4 kpl, 7,8 g
Epämääräisen muotoisia, vaaleanruskeita paloja. Yksi paloista kuonaantunut.
3. kerros
146. SAVIASTIAN PALA, 1 kpl, 2,4 g
Ulkopinta tumma ja sileä, sisäpinta ruskea ja karkeampi. Saviaines punaruskeaa, kivimurskasekoitteista. Koko 18 x 18 x 5 mm. Löytynyt ruudun länsikulmasta 23 cm turvekerroksen alapinnasta alaspäin.

- RUUTU 530/145
1. kerros
147. PALANUTTA SAVEA, 2 kpl, 13,4 g
Epämääräisen muotoisia vaaleanruskeita paloja. Löytyneet ruskeasta hiekasta noin 15 cm:n syvyydestä.
- RUUTU 520/154
2. kerros
148. SAVIASTIAN PALA, 1 kpl, 2,8 g
Kivimurskasekoitteista keramiikkaa. Sisäpinta ruskea, ulkopinta epämääräinen, mahdollisesti lohjennut. Löytynyt ruudun lounaissivulta ruskeasta hiekasta noin 15 cm:n syvyydestä.
- RUUTU 510/145
1. kerros
149. LASIA, 1 kpl, 0,2 g
Hyvälaatuista vihertävää tasolasia. Koko 10 x 9 x 1 mm. Seulalöytö.
2. kerros
150. PALANUTTA SAVEA, 1 kpl, 0,3 g
Epämääräisen muotoinen vaaleanruskea pala.
- RUUTU 510/175
1. kerros
151. PALANUTTA SAVEA, 2 kpl, 0,8 g
Palat vaaleanruskeita ja epämääräisen muotoisia. Ruskeasta hiekasta. Seulalöytö.
- RUUTU 500/154
1. kerros
152. SOLKI
Pronssia, neula rautaa. Kehä suorakaiteen muotoinen, viivakoristeinen, kooltaan 25 x 22 mm. Kehän vartaan poikkileikkaus kahdella puolella pyöreä, kahdella suorakaiteen muotoinen. Neula kiinnitetty kiertämällä, katkennut. Löytynyt n. 10 cm:n syvyydestä ruskeasta hiekasta. Löytöpaikan koordinaatit x=499,20; y=154,10.
153. RAUTANAULA
Pituus 68 mm, kannan halkaisija n. 12 mm. Varren poikkileikkaus suorakaide. Löytynyt ruskeasta hiekasta n. 5 cm:n syvyydestä; seulalöytö.
154. SAVIASTIAN PALOJA, 2 kpl, 13,8 g
Isompi pala astian pohjasta, ruskeaa, karkeaa kivimurskasekoitteista keramiikkaa. Pienemmän palan sisäpinta tummanharmaa, ulkopinta ruskea, saviaines melko hienojakoista. Molemmat löytyneet ruskeasta hiekasta.
155. PALANUTTA SAVEA, 3 kpl, 1,9 g
Epämääräisen muotoisia ruskeita paloja. Löydetty ruskeasta hiekasta.
3. kerros
156. PALANUTTA SAVEA, 6 kpl, 3,2 g
Epämääräisen muotoisia, vaaleanruskeita paloja.
- RUUTU 500/165
1. kerros
157. SAVIASTIAN PALA, 1 kpl, 3,6 g
Karkeaa kivimurskasekoitteista keramiikkaa. Sisäpinta ruskea, ulkopinta tummanharmaa. Löytynyt n. 17 cm:n syvyydeltä turpeen yläpinnasta mitattuna.
158. PALANUTTA SAVEA, 14 kpl, 23,4 g
Epämääräisen muotoisia vaaleanruskeita paloja.
2. kerros
159. PALANUTTA LUUTA, 1 kpl, 0,7 g
Vaaleaksi palanut.
3. kerros
160. PALANUTTA SAVEA, 1 kpl, 1,2 g
Vaaleanruskea epämääräisen muotoinen pala, jossa kasvipainanteita.
- RUUTU 490/154
1. kerros
161. SAVIASTIAN PALOJA, 3 kpl, 4,8 g
Kaikki palat sisäpinnalta melko karkeita ja ruskeita. Yksi pala ulkopinnalta sileä ja tummanharmaa, muut ruskeita. Saviaines kaikissa vaaleanruskeaa, kivimurskasekoitteista. Ruskeasta hiekasta.
162. LASIA, 1 kpl, 1,4 g
Melko hyvälaatuista vihertävää tasolasia. Koko 18 x 14 x 2 mm. Löytynyt ruskeasta hiekasta 12 cm:n syvyydestä, löytöpaikan koordinaatit: x=489,30; y=154,80.
163. PALANUTTA SAVEA, 1 kpl, 0,3 g
Vaaleanruskea, epämääräisen muotoinen pala. Löytynyt ruskeasta hiekasta.
2. kerros
164. PALANUTTA SAVEA, 1 kpl, 0,4 g
Epämääräisen muotoinen pieni pala. Löydetty ruskeasta hiekasta noin 20 cm syvyydestä.

RUUTU 491/164
3. kerros

165. PALANUTTA SAVEA, 3 kpl, 1,8 g
Epämääräisen muotoisia pieniä paloja. Yksi paloista voimakkaasti kuonaantunut. Löydetty ruskeasta hiekasta.

RUUTU 480,5/165
1. kerros

166. SAVIASTIAN PALOJA, 3 kpl, 5,8 g
Paksumpi pala kauttaaltaan ruskea, hiekka- tai kivimurskasekoitteinen. Kaksi ohutta palaa ovat kauttaaltaan harmaanruskeita ja samasta astiasta. Ulkopinta sileä, sisäpinta karkea tai puuttuu. Hiekkasekoite. Ohuemmat löytyneet noin 15 cm:n syvyydestä, paksumpi on seuralöytö.
167. PALANUTTA SAVEA, 3 kpl, 4,9 g
Epämääräisen muotoisia vaaleanruskeita paloja. Löydetty ruskeasta hiekasta.

2. kerros

168. RAUTANIITTI
Nastamainen. Kanta litteä, pyöreähkö, halkaisija n. 15 mm. Piikin pituus n. 10 mm. Löytynyt n. 25 cm syvyydestä. Seuralöytö.

3. kerros

169. SAVIASTIAN PALOJA, 8 kpl, 19,7 g
Yksi paloista on saviainekseltaan ja väriltään kauttaaltaan vaalean harmaa, muut pinnoiltaan tummia tai punertavia ja karkeasekoitteisia. Suurimman palan koko 30 x 20 x 5 mm, pienimmän koko 11 x 10 x 5 mm.

170. LASIA, 1 kpl, 0,1 g
Hyvälaatuista vihertävää tasolasia. Koko 9 x 6 x 1 mm. Seuralöytö.

171. PALANUTTA SAVEA, 13 kpl, 18,3 g
Kolmessa palassa yksi pinta tasattu ja silattu; väri vaaleanruskea, silaus harmaa. Muut palat harmaita tai ruskeita, epämääräisen muotoisia.

5. kerros

172. SAVIASTIAN PALA, 1 kpl, 1,2 g
Molemmat pinnat tummia, samoin saviaines. Kivimurskasekoite. Koko 15 x 12 x 5 mm. Löytynyt punaruskeasta hiekasta.

173. PALANUTTA SAVEA, 2 kpl, 1,3 g
Epämääräisen muotoisia, vaaleanruskeita. Löytyneet punaruskeasta hiekasta.

RUUTU 471/144
1. kerros

174. SAVIASTIAN PALOJA, 4 kpl, 7,7 g
Kaksi paloista on hyvin karkeaa, kivimurskasekoitteista punaruskeaa keramiikkaa, kaksi puolestaan hienompijakoista. Yhden palan toinen pinta puuttuu. Suurimman koko 23 x 16 x 8 mm, pienimmän 11 x 10 x 4 mm.

175. PALANUTTA SAVEA, 6 kpl, 6,0 g
Epämääräisen muotoisia paloja, joista yksi on kuonaantunut.

2. kerros

176. SAVIASTIAN PALA, 1 kpl, 1,7 g
Ulkopinta musta, sisäpinta ruskea, saviaines ruskeaa. Kivimurskasekoite. Mitat 20 x 13 x 6 mm.

177. PALANUTTA SAVEA, 3 kpl, 4,9 g
Epämääräisen muotoisia paloja. Yksi harmaa, muut vaaleanruskeita.

RUUTU 471/154
1. kerros

178. SAVIASTIAN PALOJA, 4 kpl, 5,4 g
Ruskeaa, hiekka- tai kivimurskasekoitteista keramiikkaa. Suurimman koko 14 x 14 x 7 mm, pienimmän 11 x 8 x 6 mm.

179. PALANUTTA SAVEA, 5,5 g
Pieniä paloja vaaleanruskeaksi tai harmaaksi palanutta savea. Osassa paloista on kivimurskasekoitetta.

2. kerros

180. SAVIASTIAN PALA, 1 kpl, 2,3 g
Kivimurskasekoitteista keramiikkaa, pinnat ja saviaines ruskeita. Koko 27 x 15 x 5 mm. Löytynyt ruskeasta hiekasta.

181. PALANUTTA SAVEA, 1 kpl, 0,7 g
Epämääräisen muotoinen ruskea pala.

RUUTU 460/135
1. kerros

182. SAVIASTIAN PALOJA, 4 kpl, 11,7 g
Kaksi palaa ruskeita, kivimurskasekoitteisia. Yksi pala ruskea, hienojakoinen, kuumuudessa deformatunut. Yksi vaalea, saviainekseltaan hienojakoinen.

183. PALANUTTA SAVEA, 173,4 g
Harmaita tai vaaleanruskeita, epämääräisen muotoisia paloja. Osassa kasvipainanteita ja ainakin osassa kivimurskasekoitetta. Osa paloista kuonaantunut.

2. kerros
184. SAVIASTIAN PALOJA, 6 kpl, 15,5 g
Melko karkeaa kivimurskasekoitteista keramiikkaa. Yksi paloista punaruskea, muut tummia. Yksi paloista poikkeuksellisen paksu (11 mm), toiselta pinnaltaan epämääräinen.
185. PALANUTTA SAVEA, 1 kpl, 4,6 g
Harmaaksi palanutta savea, jonka toisella puolella on kankaan aiheuttama painanne ja toisella puolella kasvipainanteita. Seulasta.
186. PALANUTTA SAVEA, 51,5 g
Epämääräisen muotoisia harmaita ja ruskeita paloja. Osassa kasvipainanteita ja ainakin osassa kivimurskasekoitetta.
3. kerros
187. SAVIASTIAN PALA, 1 kpl, 7,3 g
Tummaa ja karkeaa, kivimurskasekoitteista keramiikkaa. Mitat 31 x 17 mm, paksuus 10,5 mm. Ilmeisesti pohjan taitteesta. Löytynyt harmaanruskean ja vaalean hiekan rajalta n. 27 cm:n syvyydestä.
188. PALANUTTA SAVEA, 6 kpl, 8,2 g
Epämääräisen muotoisia, harmaita ja vaaleanruskeita paloja.
- RUUTU 460/145
1. kerros
189. SAVIASTIAN PALOJA, 18 kpl, 76,9 g
Kivimurskasekoitteista keramiikkaa. Paloista kaksi on astian reunasta, profiloituja, dreijattuja, eri astioista. Palojen yleisväri ruskea, osassa toinen tai molemmat pinnat mustia.
190. LASIA, 2 kpl, 1,0 g
Huonokuntoista, palanutta tasolasia. Paksuus noin 1 mm.
191. PALANUTTA SAVEA, 127,2 g
Epämääräisen muotoisia harmaita ja ruskeita paloja. Osassa kasvipainanteita ja ainakin osassa kivimurskasekoite. Osa kuonaantunut.
2. kerros
192. SAVIASTIAN PALOJA, 11 kpl, 54,9 g
Yksi pala hyvin vaalea, saviainekseltaan hienojakoinen, kivimurskasekoitteinen. Muut ruskeita tai mustia, karkeita ja kivimurskasekoitteisia.
193. LASIA, 1 kpl, 2,4 g
Kolmionmuotoinen pala vihertävää tasolasia. Kahta reunaa nyrhitty. Koko 26 x 33 x 2 mm.
194. PALANUTTA LUUTA, 2 kpl, 1,5 g
Vaaleaksi palaneita.
195. PALANUTTA SAVEA, 129,9 g
Epämääräisen muotoisia harmaita ja vaaleanruskeita paloja. Ainakin osassa kivimurskasekoitetta, osassa myös kasvipainanteita. Osa kuonaantunut.
- RUUTU 460/155
1. kerros
196. SAVIASTIAN PALOJA, 9 kpl, 20,5 g
Kivimurskasekoitteista keramiikkaa. Saviaineksen ja pintojen yleisväri ruskea, osassa paloista ulko- tai sisäpinta musta. Yksi paloista on astian reunasta. Löydetty ruskeasta hiekasta.
197. LASIA, 2 kpl, 0,6 g
Melko hyvälaatuista vihertävää tasolasia. Löytyneet ruskeasta hiekasta.
198. PALANUTTA LUUTA, 1 kpl, 0,4 g
Vaaleaksi palanut levymainen pala, jonka toinen pinta huokoinen. Löytynyt ruskeasta hiekasta.
199. PALANUTTA SAVEA, 32,9 g
Harmaita tai ruskeita paloja. Ainakin kahdessa palassa yksi pinta tasattu. Kaksi palaa kuonaantunut. Ainakin osassa hiekka- tai kivimurskasekoitetta. Löydetty ruskeasta hiekasta.
2. ja 3. kerros
200. SAVIASTIAN PALOJA, 3 kpl, 8,8 g
Kivimurskasekoitteista keramiikkaa. Yleisväri ruskea, kahden palan ulkopinta musta. Löytyneet ruskeasta hiekasta.
201. PALANUTTA LUUTA, 1 kpl, 0,2 g
Vaaleaksi palanut. Löytynyt ruskeasta hiekasta.
202. PALANUTTA SAVEA, 6 kpl, 2,7 g
Epämääräisen muotoisia vaaleanruskeita tai harmaita paloja. Löytynyt ruskeasta hiekasta.
- RUUTU 450/135
1. kerros
203. LIITUPIIPUN KATKELMA, 1 kpl, 1,0 g
Pesän seinämästä. Valkosavea, patinoitunut vaalean ruskehtavaksi. Mitat 17 x 20 mm, seinämän paksuus 2 mm. Löytynyt läheltä pintaa. Seulasta.
204. SAVIASTIAN PALOJA, 2 kpl, 2,9 g
Paloista isompi on kivimurskasekoitteinen, osaksi kuonaantunut, tummanharmaa, epämääräinen. Pienempi ohut, kivimurskasekoitteinen, harmaa.
205. PALANUTTA SAVEA, 48,0 g
Epämääräisen muotoisia harmaita ja ruskeita paloja. Ainakin osassa sekoitetta. Yksi pala tumma ja huokoiseksi kuonaantunut.

RUUTU 450/145

1. kerros

206. SAVIASTIAN PALOJA, 7 kpl, 31,2 g
Kivimurskasekoitteista keramiikkaa. Yleisväri ruskea, osassa toinen pinta musta. Kaksi palaa astian reunasta, profiloituja, dreijattuja, eri astiasta. Löydetty ruskeasta hiekasta.
207. PALANUTTA LUUTA, 1 kpl, 0,3 g
Vaaleaksi palanut, toiselta puolelta huokoinen pala.
208. PALANUTTA SAVEA, 75,7 g
Epämääräisen muotoisia harmaita ja ruskeita paloja. Ainakin osassa on kivimurskasekoitetta ja muutamassa kasvipainanteita. Useampi pala tummaksi kuonaantunut. Löytyneet ruskeasta hiekasta.

2. kerros

209. SAVIASTIAN PALOJA, 2 kpl, 3,7 g
Isomman palan sekoite hiekkaa tai kivimurskaa, sisäpinta karkea ja punaruskea, ulkopinta sileä ja tummanharmaa, murtopinnassa samat värit. Pienempi pala huomattavan ohut, kivimurskasekoitteinen, pinnoiltaan melko sileä, kauttaaltaan harmaa. Isomman koko 24 x 17 x 6 mm, pienemmän 12 x 9 x 4 mm.
210. PALANUTTA SAVEA, 35,2 g
Pieniä, epämääräisen muotoisia paloja. Väri vaihtelee harmaasta vaaleanruskeaan

RUUTU 450/155

1. kerros

211. RAUTAESINEEN KATKELMA
Levymainen, kaartuva, yhdessä reunassa paksunnos. Koko 22 x 18 x 2 mm. Rautapadan reunasta? Löytynyt n. 10 cm:n syvyydestä. Löytöpaikan koordinaatit x=449,20; y=155,90.
212. RAUTAKETJUN LENKKI
Kahdeksikon muotoinen, taivutettu. Koko 22 x 8 mm. Löytynyt n. 10 cm:n syvyydestä. Löytöpaikan koordinaatit x=449-450; y=155,50-155,70.
213. RAUTANAULAN KATKELMA, 1 kpl, 4,9 g
Poikkileikkaus suorakaiteen muotoinen. Taivutettu, pituus 38 mm.
214. SAVIASTIAN PALOJA, 24 kpl, 50,9 g
Kivimurskasekoitteista keramiikkaa. Palojen yleisväri ruskea, osassa toinen tai molemmat pinnat mustia. Yksi paloista on astian reunasta, profiloitu. Löydetty tummasta hiekasta.
215. LASIA, 1 kpl, 0,4 g
Hyvälaatuista vihertävää tasolasia. Koko 13 x 11 x 1 mm.
216. PALANUTTA LUUTA, 2 kpl, 0,3 g
Vaaleaksi palaneita.

217. PALANUTTA SAVEA, 186,7 g
Epämääräisen muotoisia harmaita tai ruskeita paloja. Ainakin osassa kivimurskasekoitetta. Osa kuonaantunut.

2. ja 3. kerros

218. SAVIASTIAN PALA, 1 kpl, 0,3 g
Pieni pala kivimurskasekoitteista keramiikkaa. Saviaines harmaanruskeaa.
219. PALANUTTA SAVEA, 62,3 g
Ainakin yhdessä palassa yksi pinta tasattu. Osassa paloista kasvipainanteita. Ainakin osassa paloista hiekka- tai kivimurskasekoitetta.

Ville Laakso

Muistiinpanoja Arvo Ahokkaan haastattelusta 16.7.1997 Uukuniemen Papinniemiellä

Heinäkuun 16. päivänä 1997 haastattelin yhdessä Olavi Ahokkaan kanssa Uukuniemen kirkonkylän Papinniemiellä sijaitsevalla Kannaksen tilalla Arvo Ahokasta (s. 1910). Ahokas on asunut syntymäkodissaan Kannaksen talossa 19 ensimmäistä ikävuottaan ja viettänyt siellä aikaa säännöllisesti sen jälkeenkin. Haastattelun tarkoituksena oli tallentaa muistitietoa lähinnä Papinniemen alueen yleisimmästä historiasta ja maankäytöstä. Oheisiin muistiinpanoihin on kerätty varsinkin sellaisia haastattelussa esille tulleita asioita, jotka liittyvät Kirkkokallion muinaisjäännösalueeseen tai joilla saattaa olla sen tutkimukseen liittyvää merkitystä. Länä keskustelussa olivat Arvo Johannes Ahokas (jäljempänä AA, s. 22.9.1910 Uukuniemi), vaimonsa Hilja Johanna Ahokas (HA, o.s. Nissinen, s. 18.6.1917 Soanlahti), heidän poikansa Olavi Antero Ahokas (OA, s. 31.1.1946 Uukuniemi) sekä haastattelijana Ville Laakso. Noin tunnin pituinen keskustelu nauhoitettiin C-kasetille, jota säilytetään Turun yliopiston arkeologian oppiaineen arkistossa.

-
- Kirkkokallion seutu on AA:n mukaan ollut kaikkiaan sellainen ”mystillinen paikka”.
  - Eräs samaa sukua oleva vanhempi henkilö, Matti Ahokas, oli kertonut, että kun hänen aikuiset poikansa olivat menossa halon tekoon Papinniemielle, niin Matti Ahokas oli varoittanut heitä, että ne ovat ”lyyliteltyjä puita”, joita ei pidä mennä kaatamaan.
  - AA:n isä on kertonut, että alueella oli näkyvissä kiveyksiä, jotka muistuttivat hautausmaata. Alue on kuitenkin kaskettu ja samalla kynnetty moneen kertaan, samalla kivetkin kynnetty.
  - Lamakan pellon rajalla, Kannaksen talon puoleisessa (etelä-) päässä on ollut näkyvissä asumuksen jälkiä (AA ja OA).
  - Kirkkokallion ympäristö on ollut ennen paljon aukeampi.
  - Kirkkokallion alue on ollut nuorison ja muunkin väen perinteinen kokoontumispaikka, jonne on suuntautunut jopa vappumarsseja (OA ja AA).
  - Vuoden 1997 kaivausten alue on ollut hyvin tasainen ja nuorison käyttämä kokoontumispaikka.
  - Papinniemi on ollut myös karjan laidunnuspaikka.
  - Metsää ei alueella ole juuri ollut; kun metsää kasvoi, se kaadettiin kaskeksi.
  - AA on itse ollut hakkaamassa ja kyntänyt kaksi ”paloa” (kaskea), toisen Pitkällä kalliolla ja toisen Laineen päässä (tarkoittaa Laineen saaren päätä).
  - Nykyisen kunnan leirintäalueen kohdalla oli AA:n isoäiti Helena Berg (s. 1860-luvulla) kertonut olleensa ensimmäisenä avioliittovuotenaan vielä ruista leikkaamassa.
  - AA:n kuuleman mukaan on Kukkuranmäen jyrkät rinteetkin aikanaan kaskeksi poltettu. Myöhemmin, vuonna 1921 tai 1922 oli vielä Kukkuranmäen laki kaskena.
  - Tikka-niminen maanviljelijä on harjoittanut kaskiviljelyä vielä noin 1922-23 Kirkkokallion ympäristössä. Kaskettu alue oli siinä, missä nykyään on kesämökkejä.
  - Viimeinen kaski muualla Papinniemiellä on poltettu vuonna 1924.
  - Papinniemen alue on ilmeisesti kaskettu kokonaisuudessaan useampaankin kertaan (OA).
  - AA ei tiedä, ulottuiko kaskenpolto jossain vaiheessa aivan Kirkkokallion päälle ja alttaripetäjän kohdalle.
  - Alttaripetäjä oli todennäköisesti ollut kuivana pitkään ennen kaatamistaan.
  - Alttaripetäjä oli nähtävyys, johon mm. käytiin piirtämässä nimikirjaimia. Aikanaan maanomistaja sitten räjäytti puun (AA ja OA).
  - AA muistaa, että hänen aikanaan vielä puhuttiin alueella olleesta kirkosta. Se oli ”Ryssän kirkko” ja sen vieressä kerrottiin olleen hautausmaan. Esimerkiksi AA:n isä on kertonut paikalla olleen hautoja.
  - Luulöytöjä ei paikalta ole kerrottu tehdyin.
  - Tiedot Lamakan pellon kohdalla olleesta asutuksesta perustuvat AA:n ja muiden omiin havaintoihin, asutuksesta ei ole kerrottu tarinoita (AA ja OA).

- Alttaripetäjä on saanut nimensä siitä, että se on ollut ”kirkon paikalla”.
- Kannaksen talosta pohjoiseen ei AA:n muistin aikana enää ole ollut taloja tai muita rakennuksia.
- AA ei osaa sanoa, koska Lamakan pelto on raivattu. OA kertoi kuulleen, että pelto olisi raivattu hänen isoisänsä sisaren lapsuudessa.
- Kukkuranmäellä kasvoi aikoinaan nokkosta, mikä lienee merkki asutuksesta.
- Kannaksen talon pihapiirissä on ollut aikaisempiakin asuinrakennuksia.
- Esille nousi Rotsi-nimi, jonka etymologian todettiin olevan arvoituksellinen. Kyseessä on luonteeltaan epämääräinen alue Papinniemiellä.
- Seudulla harjoitettua kaskiviljelyä AA kuvaa seuraavasti: ensin kasvatettiin ruista, sitten maa kynnettiin ja pantiin seuraavana syksynä kauralle, sitten kynnettiin jälleen ja pantiin kauralle. Sen jälkeen maa jäi ahoksi ja kasvoi 20-30 vuotta metsää, kunnes hakattiin uudestaan. Ahona ollessaan maa alkoi kasvaa erittäin tiheää puustoa, joka aikanaan tukahdutti karjan käyttämän ruohon.
- Kaskiviljelyssä alue ensin vesottiin kassaralla, sitten kadettiin puusto. Puut kaadettiin samaan suuntaan. Sitten annettiin olla syksy ja talvi. Keväällä suuremmat puut karsittiin, jotta oksat pääsivät maahan. Kesällä pantiin tuleen. Huonommin palavat kohdat piti viertää. Palamisen jälkeen kynnettiin. Sato oli yleensä hyvä.
- Aatraa ja risukarhia käytettiin kaskimaalla myös ensimmäisenä vuonna.
- Kyntösyvyys aatralla oli ”sen, minkä Herra salli”, eli se vaihteli kovasti kivisyyden ym. mukaan.
- Kaskimaasta ei AA:n kokemuksen mukaan raivattu kiviä pois. Hänestä Papinniemiellä olevat rauniot eivät ole ”pelkkiä” kaskiraunioita, vaan alue on todennäköisemmin ollut (varsinaisena) peltona. OA huomautti, että koska koko Papinniemi lienee aikanaan ollut kaskettuna, pitäisi kivikasvoja olla joka paikassa. AA:n mukaan ihmiset olisivat olleet ”liian ahkeria”, jos parin vuoden viljelystä varten olisi raivattu kivet pois. Kiviä on kuitenkin alueella ollut runsaasti.
- Lamakkaa lukuun ottamatta ei alueella AA:n muistin aikana ole ollut muita peltoja.
- Mainitun pellon nimi tarkoittaa lähinnä laakeaa tai tasaista.
- Papinniemen nimen on sanottu tulleen siitä, että kyseessä on ollut ortodoksisen papin alue.
- Kannaksen talonpaikan todettiin olevan vanhaa asutusta. Sen ympäristöstä on löytynyt mm. hyvin erikoista pikimustaa multaa.
- Tilan nimi on ollut alunperin Seppälä, nimi on tullut siitä, että paikalla on toiminut seppiä. ”Rauankuonaa” on ympäristössä ollut niin paljon, että sitä on viety pois hevoskuormittain.
- Naapurin puolella parin sadan metrin päässä on Pajakallio.
- Perimätiedon mukaan Ahokkkaan suvussa on ollut seppiä (OA ja AA).
- Asiakirjatietojen mukaan ilmeisesti tällä paikalla on asunut sukua ainakin jo 1680-luvun savuluetteloiden mukaan (OA). Myös näissä asiakirjoissa mainitaan seppiä.
- Vanhan tuvan uuni on pelkästään kivistä ja savesta muurattu, Eronen on toiminut muurarina.
- Kannas on AA:n syntymäkotina, jossa hän on asunut vuoteen 1929.
- Varsinkin AA:n ja HA:n nuoruudessa on ruoanvalmistuksessa käytetty vielä yleisesti uuniin laitettavia saviruukkuja. Esimerkiksi laatikkoruokien, puurojen ja paistien valmistuksessa käytettiin savi-, ei metalliastioita.
- Naapurin isäntä on 1913 löytänyt suuria ploomuraheja. Löytö on viranomaisten tiedossa (AA ja OA).
- Kannaksen talon pihapiiristä on pari vuotta sitten löytynyt Pietari I:n aikuinen raha.
- Alttaripetäjä oli niin paksu, että tarvittiin kolme miestä, ennen kuin kädet ylettyivät sen ympäri.
- Juhannuskokkoja ei AA muista Kirkkokalliolla poltetun.

Korkeusmalli tasokaivausalueesta ja sen ympäristöstä. Ruutuväli 1 metri. Kaivausalueen rajat vahvennettu. Nähtynä idästä.

